

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **15** (2009-2010) – Nr. 4-K
ingediend op 2 december 2009 (2009-2010)

Ontwerp van decreet

houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2010

Verslag

namens de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie
uitgebracht door de dames Liesbeth Homans, Mieke Vogels, Griet Coppé,
de heer Wim Wienen, mevrouw Tine Eerlingen en de heer Chris Janssens
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jan Penris.

Vaste leden:

mevrouw Griet Coppé, de heer Carl Decaluwe, mevrouw Veerle Heeren, de heer Veli Yüksel;
de heren Chris Janssens, Jan Penris, Wim Wienen;
de heer Filip Anthuenis, mevrouw Mercedes Van Volcem;
mevrouw Michèle Hostekint, de heer Bart Martens;
de heer Marc Hendrickx, mevrouw Liesbeth Homans;
mevrouw Patricia De Waele;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de heren Tom Dehaene, Dirk de Kort, mevrouw Valerie Taeldeman, de heer Koen Van den Heuvel;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Christian Verougstraete;
de dames Irina De Knop, Vera Van der Borgh;
de heer Patrick Janssens, mevrouw Els Robeyns;
de heer Bart De Wever, mevrouw Tine Eerlingen;
de heer Peter Reekmans;
de heer Hermes Sanctorum.

Stukken in het dossier:

15 (2009-2010) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
– Nrs. 2 en 3: Amendementen

12 (2009) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

13 (2009-2010) – Nrs. 1-A en 1-B: Toelichtingen bij de begroting

14 (2009-2010) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

16 (2009-2010) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

19 (2009-2010) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen

INHOUD

I.	Toelichting door mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie	4
1.	Algemene situering	4
1.1.	Derde aanpassing van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2009	4
1.2.	Algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2010	5
2.	Woonbeleid	5
2.1.	Derde aanpassing van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2009	5
2.2.	Algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2010	6
3.	Stedelijk Beleid	10
3.1.	Derde aanpassing van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2009	10
3.2.	Algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2010	10
4.	Energie	11
4.1.	Derde aanpassing van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2009	11
4.2.	Algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2010	12
II.	Antwoord op de opmerkingen van het Rekenhof	14
III.	Bespreking in de commissie	17
1.	Woonbeleid	17
1.1.	Algemene opmerkingen	17
1.2.	Renovatiepremie en dakisolatie	19
1.3.	Sociale woningbouw	23
1.4.	Sociale verhuurkantoren	27
1.5.	Huursubsidie	28
1.6.	Sociale leningen	30
1.7.	Wonen en welzijn	31
1.8.	Rookmelders	31
1.9.	Lokale woonregie	32
2.	Stedelijk beleid	33
2.1.	Vragenronde	33
2.2.	Antwoorden van de minister	36
2.3.	Replieken	38
3.	Energie	38
IV.	Indicatieve stemming	41

Op donderdag 12 en donderdag 19 november 2009 behandelde de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2010 en het ontwerp van decreet houdende derde aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2009.

Op 19 november lichtte minister Freya Van den Bossche de elementen betreffende de bevoegdheden Wonen, Steden en Energie van beide ontwerpen van decreet toe. Op 26 november was minister Van den Bossche verontschuldigd om gezondheidsredenen en beantwoordde minister Ingrid Lieten in haar plaats de opmerkingen van het Rekenhof en de vragen van de commissie.

De dames Liesbeth Homans en Mieke Vogels brengen verslag uit over het onderdeel Woonbeleid, mevrouw Griet Coppé en de heer Wim Wienen zijn verslaggever voor het onderdeel Stedelijk Beleid en mevrouw Tine Eerlingen en de heer Chris Janssens zijn verslaggever voor het onderdeel Energie.

1. TOELICHTING DOOR MEVROUW FREYA VAN DEN BOSSCHE, VLAAMS MINISTER VAN ENERGIE, WONEN, STEDEN EN SOCIALE ECONOMIE

1. Algemene situering

1.1. Derde aanpassing van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2009

Minister *Freya Van den Bossche* kondigt aan dat ze uit de derde aanpassing vooral de wijzigingen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2009 zal toelichten met de sterkste beleidseffecten voor de drie respectieve beleidsvelden Wonen, Steden en Energie. Voor een meer gedetailleerd overzicht verwijst de minister naar de memorie van toelichting.

Het algemene uitgangspunt van de begrotingsaanpassing is het gegeven dat de huidige financieel-economische situatie de Vlaamse Regering noodzaakt om een aantal besparingsmaatregelen door te voeren op zowel de beleids- als de apparaatkredieten van alle departementen en agentschappen. Concreet gaat het om de volgende zeven lineaire maatregelen:

- 1° elke entiteit moet in 2009 en 2010 zijn endogene groei, dit is de toename van de wedden door geldelijke anciënniteit en functionele loopbaan, zelf financieren;
- 2° voor de financiering van de indexsprong, die plaats vond in augustus 2008, wordt in 2009 slechts 100/213 van het volledige budget uitgekeerd aan de entiteiten. Het resterende saldo moet elke entiteit zelf dragen op haar weddekredieten;
- 3° de niet-loongebonden kredieten worden in 2009 en 2010 met 2 percent gedesindexeerd;
- 4° wat het apparaat betreft, wordt in 2009 en 2010 2,5 percent bespaard op de loonkredieten en 5 percent op de werkingskredieten;
- 5° op de facultatieve subsidies wordt in 2010 5 percent bespaard;
- 6° op de niet- en semigereguleerde subsidies wordt in 2010 een besparing van 2 percent doorgevoerd. Bij het woonbeleid geldt dit echter niet voor huursubsidies;
- 7° de kredieten voor communicatie en consultancy worden in 2010 met 20 percent verminderd.

De minister preciseert dat elke minister of administratie de vrijheid had om zijn besparingsoperaties op een eigen manier te organiseren, zolang het totale bedrag maar overeenstemde met het vooropgestelde doel. Op besparingen die louter een uitvoering zijn van de hierboven opgesomde maatregelen zal haar toelichting niet verder ingaan.

De entiteiten hadden dus de mogelijkheid om zelf kredieten te herverdelen of op zoek te gaan naar compensaties voor gereduceerde of geschrapte lineaire besparingen. Hierdoor kunnen de effectieve begrotingskredieten afwijken van de aangehaalde lineaire besparings-

maatregelen, op voorwaarde dat het algemene streefcijfer van de besparingsronde klopt. Kleinere aanpassingen als gevolg van bijvoorbeeld wijzigingen in de betaalkalender van projecten, zal de minister evenmin in haar toelichting opnemen.

1.2. Algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2010

Minister Van den Bossche leidt haar toelichting van de algemene uitgavenbegroting in met de mededeling dat diverse artikelen verminderingen bevatten als gevolg van het des-indexeren van de budgetten of van lineaire besparingen op werkingskosten, communicatie en dergelijke, zoals afgesproken binnen de Vlaamse Regering en hierboven opgesomd in hoofdstuk 1.1. De minister zal toelichten welke besparingen afwijken van die algemene lineaire besparingsmaatregelen, met uitzondering van enkele kleinere aanpassingen als gevolg van wijzigingen in de betaalkalender en herschikkingen tussen artikelen van eenzelfde entiteit.

2. Woonbeleid

2.1. Derde aanpassing van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2009

De beleidskredieten van het programma Woonbeleid zullen in 2009 in totaal bijna 570 miljoen euro hebben bedragen, stelt minister Van den Bossche. In vergelijking met de begrotingsopmaak betekent dit een stijging van zowat 18 miljoen euro of 3 percent. Tegenover 15,6 miljoen euro aan besparingsmaatregelen bevat de derde aanpassing ook bijna 34 miljoen euro aan extra kredieten. Die extra kredieten maakten vooral de noodzakelijke middelen vrij voor de renovatiepremie en de uitvoering van het Grond- en pandendecreet.

Verhogingen

De belangrijkste stijging is terug te vinden bij de subsidie voor de renovatie van een woning, de zogenaamde renovatiepremie (basisallocatie NE 5307). Bij haar aantreden werd minister Van den Bossche geconfronteerd met een premie die structureel onderbegroot was. De situatie was zo urgent dat het voortbestaan van de premie bedreigd werd. De minister heeft ervoor gekozen om de premie te behouden, zij het in een in een afgeslankte versie die haar terug tot de essentie herleidt. De kredieten voor 2009 en 2010 zijn substantieel verhoogd.

Het krediet voor de renovatiepremie bedroeg in 2009 aanvankelijk 80 miljoen euro, maar werd op 27 mei 2009 via een eerste herverdeling verhoogd tot 95,865 miljoen euro. Dat bedrag was begin september 2009 volledig opgebruikt. Op dat moment lagen er bovendien al ontwerp betalingsbesluiten klaar met betrekking tot 4530 dossiers voor in totaal 29,5 miljoen euro, die niet meer konden worden uitbetaald.

Bij de derde begrotingsaanpassing werd vervolgens beslist om het krediet voor de renovatiepremie nogmaals te verhogen, met name door:

- 5,8 miljoen euro van de basisallocaties NE 3403 (huursubsidie) en NE 5308 (verbeterings- en aanpassingspremie of VAP) te gebruiken;
- 8 miljoen euro uit het budget voor de dakisolatiepremie aan te wenden;
- het resterende tekort van 16 miljoen euro vanuit de algemene middelen bij te passen.

De eerste twee maatregelen betreffen overigens niet-aangewende overschotten op de betreffende begrotingsposten.

Dit brengt het totale krediet voor 2009 voor de renovatiepremie op 125,69 miljoen euro. Daarmee kunnen alle klaarliggende betalingsbesluiten worden uitbetaald. De aanvragen die in het laatste kwartaal van 2009 zijn ingediend, zullen binnen de wettelijke termijn van vier maanden worden uitbetaald in het begin van 2010.

Een tweede verhoging situeert de minister in het budget voor de gewestelijke sociale correctie (basisallocatie NE 3366), dat de objectieve tekorten van sociale huisvestingsmaatschappijen naar aanleiding van verminderde huurinkomsten door het kaderbesluit Sociale Huur uit 2008 opvangt. Het budget wordt met 3 miljoen euro verhoogd tot 14 miljoen euro, teneinde net als in 2008 opnieuw 90 percent als voorschot te kunnen uitbetalen.

Een derde stijging van de kredieten had betrekking op het Fonds voor de Huisvesting (basisallocatie NE 0190E), dat als gevolg van het bijkomende project op het vlak van lokaal woonbeleid 710.000 euro meer ontvangt.

De stijging van de rentesubsidies aan het Vlaams Woningfonds (VWF, basisallocatie NE 3101) met 232.000 euro is een gevolg van een technische herberekening van de rentesubsidie op de obligatieleningen die het Vlaams Woningfonds na de begrotingsopmaak 2009 heeft opgenomen of herzien.

Besparingen

De belangrijkste daling van de kredieten doet zich voor op basisallocatie NE 5308, de subsidies voor de verbetering en aanpassing van een woning, ten gevolge van een gewijzigde budgettaire verdeelsleutel van de dakisolatiepremie tussen het Vlaams Energieagentschap (VEA) en het agentschap Wonen Vlaanderen. De gerealiseerde besparing wordt integraal aangewend voor de verhoging van het budget van de renovatiepremie.

De daling met 4,4 miljoen euro van het beleidskrediet voor het verstrekken van bijzondere sociale leningen door de Vlaamse Maatschappij voor Sociale Woningbouw (VMSW) (basisallocatie NE 5112) is volledig het gevolg van een lager subsidiepercentage dan voorzien tijdens de begrotingsopmaak. Dit is een louter technisch gevolg van verbeterde marktomstandigheden, waardoor de VMSW goedkoper geld kan lenen op de kapitaalmarkt om bijzondere sociale leningen te verstrekken, verduidelijkt de minister.

Naast een aantal technische aanpassingen geven de wijzigingen in deze begrotingsaanpassing ook al enigszins de richting aan waarin het beleid van de minister de komende jaren zal gaan. In haar beleidsbrief en de memorie van toelichting bij de begroting 2010 zijn daarvan al duidelijke tekenen terug te vinden.

2.2. Algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2010

Belangrijk in de uitgavenbegroting is dat de ordening van de beleidskredieten van het beleidsveld Wonen vanaf 2010 verandert, stelt de minister. Vanaf dat jaar komt in de begroting een onderscheid tussen de verschillende entiteiten, zodat de basisallocaties van het agentschap Wonen-Vlaanderen en die van het Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO) duidelijk gescheiden worden. Onder beide entiteiten vallen basisallocaties die ingezet worden voor het woonbeleid. Samen bedragen deze in 2010 561,6 miljoen euro, wat een lichte vermindering met 1,4 percent betekent ten opzichte van de budgetten uit de derde begrotingsaanpassing van 2009.

De belangrijkste verschuivingen zijn een weerspiegeling van de krachtlijnen uit de regeringsverklaring en de beleidsnota van minister Van den Bossche zelf. Zo wordt er volop ingezet op de uitvoering van het Grond- en pandendecreet, dat tegen 2020 in 65.000 bijkomende sociale woningen en kavels voorziet. Daarnaast wil de minister het verdere bestaan

van de renovatiepremie verzekeren, en in een substantiële uitbreiding van de doelgroep van de huursubsidies voorzien.

In 2010 wordt meer dan een derde van de beleidskredieten besteed aan de bouw en de renovatie van sociale woningen. Ten eerste blijven de in artikel 22 van de Vlaamse Wooncode voorziene investeringsvolumes – net als in 2009 – onverminderd gehandhaafd: in 2010 zullen voor een totaalbudget van 420,065 miljoen euro werken aan sociale huurwoningen worden geprogrammeerd en zal de VMSW voor 171,323 miljoen euro bijzondere sociale leningen kunnen verstrekken aan kopers van een sociale koopwoning en aan particulieren die een woning kopen of renoveren.

De financiering van dit reguliere investeringsprogramma blijft gewoon voortgaan zoals in het verleden, namelijk via rechtstreekse kapitaalsubsidies aan de VMSW (op de basisallocaties NC0 NE011 5111 en NC0 NE012 5111). De exacte bedragen zijn wel onderhevig aan de rente-evolutie: de nominale daling van de subsidies op deze basisallocaties vloeit voort uit de verbeterde marktomstandigheden – in concreto de lagere rentevoeten – die het subsidiepercentage op de uitvoeringsprogramma's naar beneden halen. Aan het volume van het bouwprogramma zelf wordt dus niet getornd, integendeel zelfs.

Uitvoering van het Grond- en pandendecreet

Om de ambitieuze doelstellingen van het Grond- en pandendecreet – tegen 2020 65.000 bijkomende sociale woningen en kavels – ook daadwerkelijk te verwezenlijken, is er een groeipad nodig. In 2010 voorziet de minister daarom in een verhoging van de investeringsvolumes met respectievelijk 35 miljoen euro voor de huursector en bijna 42 miljoen euro voor de koopsector. De financiering van dit groeipad gebeurt door middel van rentesubsidies. Daarvoor worden twee nieuwe basisallocaties gecreëerd (NC0 NE023 3110 en NC0 NE024 3110), waarop momenteel nog geen kredieten worden geplaatst, omdat bij een systeem van rentesubsidies pas in kredieten moet worden voorzien bij de eerste te betalen annuïteit van een opgenomen lening, wat steeds een jaar later is, dus vanaf 2011.

Ook de verhoging van de verwervingssubsidies (basisallocaties NC0 NE013 5121 en NC0 NE014 5121) tot 15 miljoen euro is een gevolg van een consequente uitvoering van het Grond- en pandendecreet. In de regelgeving over de verwervingssubsidies zal wel worden geëvalueerd in welke mate die regelgeving verzoenbaar is met de doelstelling van de Vlaamse Regering om de bouw van sociale woningen te versnellen.

Renovatiepremie

Daarnaast wordt ongeveer 20 percent van de beleidskredieten bestemd voor de Vlaamse renovatiepremie (NE0 NE221 5310). De begrotingsopmaak voor 2009 voorzag hiervoor in 82,869 miljoen euro. Zowel de begroting voor 2010 als de derde begrotingsaanpassing van 2009 voegen daar nu meer dan 30 miljoen euro aan toe.

Zelfs voor het loutere behoud van de renovatiepremie volstond deze uitbreiding met 30 miljoen euro echter niet. Daarom heeft minister Van den Bossche nog aanpassingen moeten doorvoeren om de voorziene kredieten toereikend te maken en de renovatiepremie te laten voortbestaan. De aanpassingen zijn gebaseerd op twee uitgangspunten. De premie moet prioritair worden gericht op kwaliteitsverbetering, veeleer dan op comfortverbetering, en de premie moet maximaal terecht komen bij diegenen die de ondersteuning het meeste nodig hebben.

Herhaaldelijk is gevraagd waarom geen langere overgangsperiode werd ingelast. Het antwoord daarop is puur budgettair, beklemtoont de minister. In de korte overgangsperiode

die er nu is geweest, waren er al 2,8 maal meer aanvragen dan normaal. Terwijl maandelijks gemiddeld iets meer dan 1900 aanvragen binnenkomen, waren er in oktober 2009 al meer dan 5400 aanvragen. Een langere overgangsperiode zou het risico hebben meegebracht dat een grote hap uit het budget naar dossiers in de overgangsregeling zou gaan. Daardoor zouden we in 2010 opnieuw met een zwaar tekort zitten, wat in de praktijk het einde van de renovatiepremie zou betekenen.

De minister herhaalt dat ze niet aan de doelgroep heeft willen raken en voor de meest haalbare oplossing heeft geopteerd. Ze beklemtoont dat het al in 2008 duidelijk was dat de budgetten voor de renovatiepremie niet zouden volstaan tenzij de regels werden aangepast. De vorige regering had toen al werk kunnen maken van een geleidelijke overgang, maar dit is niet gebeurd.

Bijzondere sociale leningen

De minister kondigt een doorgedreven inzet aan om via het instrument van de bijzondere sociale leningen particulieren te ondersteunen in het verwerven en behouden van een eigen woning. Hiervoor voorziet ze in een totaal volume van meer dan 524 miljoen euro aan bijzondere sociale leningen die het VWF en de VMSW verstrekken.

Het volume aan bijzondere sociale leningen dat de VMSW mag verstrekken bedraagt 171,323 miljoen euro en is dus ongewijzigd ten opzichte van 2009 (NC0 NE012 5111).

Basisallocatie NC0 NE001 9999 bevat een bedrag van 353,207 miljoen euro. Dit is het bedrag waarvoor het VWF in 2010 wordt gemachtigd om bijzondere sociale leningen te verstrekken. In vergelijking met 2009 werd ook dit bedrag niet gewijzigd.

Het VWF wordt gefinancierd via rentesubsidies, waarbij het Vlaamse Gewest de helft voor zijn rekening neemt van de jaarlijkse interestlast van de obligatieleningen die het fonds is aangegaan (NC0 NE001 3111). Omdat in de afgelopen jaren het volume aan sociale leningen van het VWF sterk werd verhoogd, stijgt ook de bijdrage van het Vlaamse Gewest in de interestlast, van ongeveer 40,7 miljoen euro in 2009 naar 47,8 miljoen euro in 2010. In 2010 zal daarvoor gedeeltelijk een beroep worden gedaan op de reserves binnen het fonds B2, dat conform de Vlaamse Wooncode ter beschikking van de Vlaamse Regering staat. Het gaat om een bedrag van 25 miljoen euro, zodat het begrotingskrediet zelf tot 22,8 miljoen euro kan worden herleid.

De VMSW levert een gelijkaardige inspanning aan de hand van 70 miljoen euro aan vrij beschikbare reserves bij het Amortisatiefonds van de Leningen voor de Sociale Huisvesting (ALESH). Dit fonds beheert de zogenaamde schulden uit het verleden en is tegenwoordig bij de VMSW ondergebracht voor het Vlaamse aandeel daarin. Het fonds wordt aangewend als kapitaalsubsidie in plaats van deze uit de begroting van het Vlaamse Gewest te halen, zodat de som van de te voorziene betalingskredieten met 70 miljoen euro kon worden verlaagd.

Huursubsidies

Ten slotte bestaat een belangrijke wijziging in de vooropgestelde verhoging van de huursubsidies (basisallocaties NE0 NE213 3431 en NE0 NE217 3431), waarvoor bijna 30 miljoen euro wordt uitgetrokken. Het gaat hier om de combinatie van de subsidies volgens het oude en het nieuwe stelsel. De stijging moet dienen om de doelgroep van het huursubsidiestelsel uit te breiden.

Het wegvallen van de subsidies voor de bouw van sociale koopwoningen (basisallocatie NC0 NE017 6321) betreft een volledig technische wijziging. Ten gevolge van het program-

matiebesluit van 18 juli 2008 werd een nieuwe basisallocatie gemaakt, met daarin dezelfde middelen als in 2009 (NC0 NE025 6321).

De besparing op endogene kredieten blijft behouden in 2010, maar niet blind: bij sommige kredieten wordt wel degelijk een groei vooropgesteld voor nieuw beleid, om een kwaliteitsvolle dienstverlening te blijven garanderen. Zo neemt het weddekrediet voor het agentschap Wonen-Vlaanderen toe met 541.000 euro ten opzichte van het krediet bij de derde begrotingscontrole 2009, om de aanwerving van extra personeel mogelijk te maken. Dat is nodig met het oog op het stelsel van de verzekering gewaarborgd wonen, de renovatiepremie, de opstart van een nieuwe huursubsidieregeling voor kandidaat-huurders en de belastingvermindering voor renovatieovereenkomsten. Op dat vlak is de lineaire besparingsmaatregel van de Vlaamse Regering niet gevolgd, daar dit de werking van het agentschap ernstig in het gedrang zou brengen.

Specifieke fondsen

Naast de reguliere investerings- en subsidieprogramma's in de sociale huisvesting wordt via publiek-private samenwerking (pps) een bijkomend aantal sociale woningen gerealiseerd. Het Garantiefonds voor Huisvesting staat in voor de financiering van de projecten in het kader van deze pps-operatie binnen Wonen en voor de betaling van huurachterstallen en huurgelden bij leegstand. Het budget van 0,9 miljoen euro wordt behouden in 2010.

Betaalbaar en kwaliteitsvol wonen in de Vlaamse Rand rond Brussel blijft belangrijk voor de Vlaamse Regering, verzekert de minister als ze Vlabinvest toelicht. Vlabinvest zal daarom met haar beschikbaar budget van 8,992 miljoen euro ook in 2010 verder woonprojecten financieren en gronden voor nieuwe projecten aankopen. Naast onmiddellijk te ontwikkelen gronden verwerft Vlabinvest ook meer strategische percelen. Op die manier blijft Vlabinvest de realisatie van toekomstige woonprojecten met sociaal karakter garanderen.

Wat het Fonds voor de Financiering van het Urgentieplan voor Sociale Huisvesting betreft: de dotatie voor het urgentieprogramma 'Domus Flandria' wordt berekend op basis van de geldende regelgeving en omvat uitsluitend nog particuliere tegemoetkomingen voor sociale huur- en koopwoningen. De dotatie zelf kan in 2010, ten opzichte van de derde begrotingsaanpassing van 2009, met 1,154 miljoen worden verlaagd, en bedraagt dan nog 31,853 miljoen euro.

De ontvangsten uit inspectie en toezicht zijn decretaal toegewezen aan de Dienst met Afzonderlijk Beheer (DAB) Herstelfonds. Onder meer de kosten verbonden aan de gerechtelijke procedures die het agentschap Inspectie RWO volgt, worden aangerekend op deze DAB. Elk jaar overtreffen de ontvangsten van het Herstelfonds zijn uitgaven.

Conclusie

Minister Van den Bossche concludeert dat de accenten uit het Vlaams regeerakkoord met betrekking tot de uitvoering van het Grond- en pandendecreet volledig worden weerspiegeld in de voorgelegde begroting. Vanaf 2010 zal het socialewoonaanbod een sterke toename kennen door middel van bijkomende sociale huurwoningen, koopwoningen, kavels, bijzondere sociale leningen, huursubsidies en woningen die via een sociaal verhuurkantoor worden verhuurd. Ook gezien de bijgestuurde renovatiepremie en de sterk verhoogde huursubsidies kan de Vlaamse Regering zich volgens de minister in 2010 blijven toeleggen op betaalbaar, duurzaam en kwaliteitsvol wonen, bouwen en verbouwen.

3. Stedelijk Beleid

3.1. *Derde aanpassing van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2009*

Voor het stedenbeleid wijzigt er heel weinig bij de derde begrotingsaanpassing voor 2009, deelt minister Van den Bossche mee. In totaal wordt 222.000 euro op een totaal krediet van 137,321 miljoen euro bespaard. Deze besparingen passen binnen de door de Vlaamse Regering afgesproken generieke besparingsmaatregelen.

De werkingskosten voor het team stedenbeleid verminderen met 6000 euro. Het nieuwe krediet daarvoor bedraagt 277.000 euro. Op het communicatiebudget wordt 2000 euro bespaard, zodat er nog 134.000 euro overblijft. Op het krediet voor de stadsvernieuwingsprojecten wordt de indexatie van 214.000 euro geschrapt. Daardoor blijft er nog 12,641 miljoen euro over. Op basis van een reëlere inschatting van de benodigde betaalkredieten worden de ordonnanceringskredieten voor studiekosten in het kader van stedenbeleid met 68.000 euro verminderd.

Aan de andere allocaties, waaronder het Vlaams Stedenfonds, verandert niets.

Deze begrotingsaanpassing raakt niet aan de lopende engagementen ten aanzien van de steden. Het Vlaams Stedenfonds 2009 wordt integraal uitgevoerd en op 30 oktober 2009 keurde de Vlaamse Regering zeven stadsvernieuwingsprojecten goed, besluit de minister.

3.2. *Algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2010*

In 2010 reserveert de Vlaamse Regering net iets meer dan 142 miljoen euro voor het Vlaamse stedenbeleid. Het belangrijkste krediet is ongetwijfeld het Vlaams Stedenfonds, verklaart de minister. Hiervoor wordt 127,769 miljoen euro vrijgemaakt: een stijging van 3,5 percent ten opzichte van vorig jaar. Dit is de toepassing van de decretaal voorziene jaarlijkse groeivoet van het Vlaams Stedenfonds. Dankzij deze groei kunnen de steden in 2010 hun afgesproken engagementen binnen het Vlaams Stedenfonds realiseren.

Voor de ondersteuning van de stadsvernieuwingsprojecten wordt 12,538 miljoen euro ingeschreven. Het budget is met 317.000 euro verlaagd door de toepassing van de nulindexatie van niet-loongebonden uitgaven enerzijds, en een extra besparing van 103.000 euro anderzijds. 34 steden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) kunnen stadsvernieuwingsprojecten indienen. De Vlaamse steun voor de stadsvernieuwingsprojecten is een belangrijke hefboom voor de stadsbesturen. De Vlaamse middelen maken de projecten financieel draagbaar voor de steden. Ook belonen de stadsbesturen met deze middelen de inspanningen met het oog op meer kwaliteit in de stadsvernieuwingsprojecten. In 2010 lanceert de Vlaamse Regering een nieuwe oproep, de vierde sinds de start van de stadsvernieuwingsprojecten in 2002.

Ondanks haar moeilijke budgettaire situatie blijft de Vlaamse Regering investeren in de steden. Het horizontale ondersteuningsbudget van 700.000 euro in het kader van het Vlaams Stedenfonds wordt integraal voor de steden behouden. Een belangrijk deel van dit budget wordt in 2010 gereserveerd voor de organisatie van de visitatieronde in de dertien Vlaamse centrumsteden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Het Vlaamse stedenbeleid moedigt originele en innoverende projecten in de stad aan. Het ondersteunen van vernieuwende en levenskrachtige projecten die uit de gemeenschap of het buurt- of verenigingsleven zelf komen, is een belangrijke hefboom voor het verbeteren van de omgevingsfactoren. In 2009 was daarvoor in 101.000 euro voorzien. Wegens het ontbreken van een bruikbaar beleidskader was echter niet duidelijk wie daarvoor in

aanmerking komt en is er geen enkel concreet project ingediend. Voor 2010 wordt voor het eerst een duidelijk en objectief beleidskader gecreëerd. Dankzij dit kader moet 75.000 euro volstaan voor een structurele ondersteuning van dynamische en vernieuwende projecten.

Voor de jaarlijkse ‘Thuis in de Stad’-prijs wordt 150.000 euro vrijgemaakt. Dit is een vermindering van het budget met 25.000 euro in vergelijking tot 2009, waardoor rekening wordt gehouden met de lineaire besparingsnormen. Hiermee wordt evenwel niet aan de essentie van de prijs geraakt.

De minister besluit dat in dit beleidsdomein slimme besparingen zijn doorgevoerd, die tegelijk de budgettaire doelen van de Vlaamse Regering helpen halen en de essentie van het beleid ongemoeid laten.

4. Energie

4.1. Derde aanpassing van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2009

In haar toelichting van de derde begrotingsaanpassing focust minister Van den Bossche zich op de wijzigingen ten opzichte van het zogenaamde actuele krediet 2009, dat eind september effectief beschikbaar was in het financiële systeem. Concreet betekent dit dat het referentiebudget 2009 voor de memorie van toelichting bestond uit het budget bij begrotingsopmaak 2009, aangevuld met de herverdelingen goedgekeurd voor eind september van dit jaar.

De totale uitgaven aan beleidskredieten van het beleidsveld Energie worden in 2009 ten gevolge van deze begrotingsaanpassing geraamd op 19,418 miljoen euro. Daar bovenop bedragen de vastleggingen uit het Energiefonds 17,395 miljoen euro. Samen is dit 828.000 euro meer dan het actuele budget 2009.

De verhoging is het gevolg van de met 845.000 euro verhoogde uitgaven op het Energiefonds. Voor het overige behelsde de derde aanpassing met betrekking tot de recurrente beleidskredieten voor het beleidsveld Energie een besparingsinspanning van 17.000 euro.

Het vermelde bedrag van 19,4 miljoen euro aan beleidskredieten voor Energie bevat ongeveer 10 miljoen euro aan beleidskredieten die in de loop van 2009 via een regeringsbeslissing uit een centrale provisie ter beschikking werden gesteld van het Vlaams Energieagentschap. Ondertussen heeft de Vlaamse Regering beslist tot een bijkomende herverdeling van 8 miljoen euro ten gunste van de VEA-kredieten, wat het totaalbudget voor Energie in 2009 op ongeveer 27,4 miljoen euro brengt, besluit de minister.

Vlaamse Regulator voor Elektriciteit en Gas (VREG)

Aan de inkomstenkant van de VREG-begroting bevindt zich, naast de definitieve overdracht uit 2008, de dotatie, die met 11.000 euro werd verminderd tot 3,404 miljoen euro, verklaart minister Van den Bossche. De minister vermeldt dat het actuele dotatiekrediet 2009, dat 3,415 miljoen euro bedraagt, 158.000 euro bevat die pas in de loop van 2009 ter beschikking is gekomen via provisieherverdeling. Meer concreet gaat het om een verdeling met het oog op de aanwerving van vijf bijkomende voltijdse equivalenten. Deze bijkomende personeelsbehoefte was het gevolg van de exponentiële stijging van het aantal aanvragen tot toekenning van groenestroomcertificaten voor elektriciteit uit zonnepanelen.

Aan de uitgavenkant van de VREG-begroting wordt het over te dragen saldo eind 2009 geschat op 65.000 euro. Dit saldo is het resultaat van de verrekening van volgende voorziene uitgaven:

- de totale personeelsuitgaven voor 2009 worden geraamd op 2,176 miljoen euro;
- de totale werkingsuitgaven voor 2009 nemen met 375.000 euro toe tot 1,439 miljoen euro, voornamelijk als gevolg van de kosten van de vijf nieuwe aanwervingen en de overdracht van facturatie van twee projecten van 2008 naar 2009 voor 250.000 euro;
- de totale investeringsuitgaven stijgen ten slotte met 152.000 euro tot 336.000 euro.

Vlaams Energieagentschap (VEA)

De apparaatkredieten van het VEA staan begroot op programma LA, verduidelijkt minister Van den Bossche. Het personeelsbudget werd recurrent verhoogd met 175.000 euro in het kader van de wijzigingen aan de wetgeving met betrekking tot de energiepremies en openbaardienstverplichtingen op het vlak van rationeel energiegebruik (REG). Deze budgetverhogingen werden volledig gecompenseerd op de facultatieve projectsubsidies die het VEA beheert.

Wat betreft de beleidskredieten van het VEA – die staan op het programma LE – schetst minister Van den Bossche eerst de evolutie van de inkomsten en uitgaven van het Energiefonds. De herraamde ontvangsten binnen dit variabele krediet, meer bepaald 530.000 euro, liggen bij deze begrotingsaanpassing 1,58 miljoen euro lager dan bij de begrotingsopmaak voor 2009 werd verwacht. De vermindering situeert zich in hoofdzaak bij de inkomsten uit de boetes voor ontbrekende groenestroomcertificaten en voor ontbrekende warmtekrachtcertificaten: respectievelijk 1 miljoen euro en 770.000 euro minder dan verwacht. De inkomsten uit de handhaving van de energieprestatieregelgeving worden dan weer 190.000 euro hoger geraamd. De geraamde betalingen op het Energiefonds blijven behouden op 8,1 miljoen euro. De vastleggingsuitgaven op het Energiefonds worden voor 2009 met 845.000 euro verhoogd tot 17,395 miljoen euro.

Naast het Energiefonds beschikt het VEA nog over andere begrotingsposten op programma LE Energie, voegt de minister toe. Na een eerdere verhoging van de beleidskredieten met 9,9 miljoen euro vanuit de centrale provisie voor uitgaven in kader van energiebesparingen in private woningen (CB 0143), heeft de Vlaamse Regering op 16 oktober ook nog beslist tot herverdeling van een tweede schijf van 8 miljoen euro ter financiering van de dakisolatiepremies (LE 5310).

4.2. *Algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2010*

Minister Van den Bossche zal de verschillen toelichten tussen de derde begrotingsaanpassing van 2009 en de uitgavenbegroting voor 2010. Vanaf 2010 krijgen de verschillende basisallocaties een nieuwe code, die ook zal worden gebruikt in het financiële systeem van de administratie. In haar toelichting zal de minister echter naar de oude basisallocaties verwijzen, zodat de vergelijking met 2009 duidelijk is.

De voor 2010 geraamde uitgaven aan beleidskredieten van het beleidsveld Energie bedragen in totaal 19,533 miljoen euro. Dit is 115.000 euro meer dan bij de derde aanpassing van 2009. Hier bovenop bedragen de vastleggingen vanuit het Energiefonds 4,41 miljoen euro: een vermindering van 12,985 miljoen euro ten opzichte van de derde begrotingsaanpassing.

Vlaamse Regulator voor Elektriciteit en Gas

Aan inkomstenkant van de VREG-begroting werd het over te dragen saldo van eind 2009 vastgesteld op 65.000 euro en werd de dotatie verhoogd met 90.000 euro tot 3,494 miljoen euro, deelt de minister mee.

Aan uitgavenkant wordt het over te dragen saldo eind 2010 constant gehouden op 65.000 euro. Dit saldo is het resultaat van de verrekening van volgende te verwachten uitgaven:

- de totale personeelsuitgaven voor 2010 stijgen met 198.000 euro tot 1,721 miljoen euro;
- de totale werkingsuitgaven voor 2010 dalen met 447.000 euro tot 992.000 euro. Van die daling betreft 57.000 euro een echte vermindering van de basisuitgaven ten gevolge van de besparingsmaatregelen van de Vlaamse Regering. Het negatieve saldo van 390.000 euro is het gevolg van het feit dat de referentiecijfers van 2009 voor 340.000 euro aan eenmalige overdrachten uit 2008 bevatten, plus een eenmalige herschikking van 50.000 euro vanuit het overschot op het nieuwe door de Vlaamse Regering toegekende personeelsbudget;
- de totale investeringsuitgaven vallen terug op het recurrente budget uit het verleden van 64.000 euro.

Vlaams Energieagentschap

De apparaatkredieten voor het VEA, die op het programma LA staan, gaan in vergelijking met het referentiebudget van 2009 met 132.000 euro omhoog. Deze verhoging is het gevolg van een drietal herverdelingen: (1) een verhoging met 40.000 euro in het kader van een meer correcte aanrekening van de kosten van het woon-werkverkeer van het agentschap; (2) een bijkomende besparing t.o.v. 2009 van 59.000 euro als gevolg van de lineaire besparingsmaatregelen afgesproken door de Vlaamse Regering; (3) een verhoging met 151.000 euro voor de endogene groei die het weddekrediet zal kennen door de lage gemiddelde leeftijd van het personeel van het agentschap. Deze verhoging wordt integraal gecompenseerd op het werkingsbudget voor informatica (LA 1275).

Vervolgens gaat de minister in op de evolutie van de inkomsten en uitgaven van de beleidskredieten van het Vlaams Energiefonds, die op programma LE (energie) zijn ingeschreven. Eerst licht ze de evolutie van de inkomsten en uitgaven van het Energiefonds toe. De ontvangsten binnen dit variabele krediet worden geraamd op 701.000 euro, wat 171.000 euro hoger is dan verwacht bij begrotingscontrole 2009. De verhoging situeert zich in hoofdzaak bij de inkomsten uit de handhaving van de energieprestatieregelgeving.

De geraamde betalingen op het Energiefonds worden significant verhoogd met 8,9 miljoen euro tot 17 miljoen euro. Deze betalingen vloeien voort uit de vastleggingen uit het verleden.

De vastleggingen op het Energiefonds worden ten opzichte van 2009 dan weer significant verlaagd met 12,985 miljoen euro tot 4,41 miljoen euro. De forse daling is te wijten aan de steeds beperkter middelen die in het Energiefonds terechtkomen. Dit komt omdat er enerzijds minder boetes gegeven worden in het kader van de groenestroomdoelstellingen en anderzijds een reeks boetes worden betwist en aangevochten.

Buiten het Energiefonds beschikt het VEA nog over andere begrotingsposten op dit programma LE. Naast de eerder vermelde verschuiving van de ICT-kredieten naar de apparaatkredieten (programma LA) vermeldt de minister nog twee andere belangrijke budgetbewegingen. Ten eerste bevat deze begrotingsopmaak een eerste herverdeling vanuit de centrale provisie voor uitgaven in kader van energiebesparingen in private woningen (CB 0143). Deze provisie bevat in 2010 een te herverdelen vastleggingsbudget van 50 miljoen euro. In het kader van de initiële begrotingsopmaak voor 2010 wordt hiervan al

10 miljoen euro overgezet. Naar schatting zal in de loop van 2010 via herschikking nog eens 15,8 miljoen euro vanuit het bovengenoemde provisioneel krediet voor de uitbetaling van 60.000 dakisolatiepremies worden overgeheveld. Ten tweede zal in de loop van 2010 vanuit deze provisie ook worden voorzien in bijkomende middelen voor de premieregeling voor niet-belastingbetalers (op basisallocatie LE 5310), daar de resterende middelen in het Energiefonds onvoldoende zijn. Bij ongewijzigd beleid wordt deze budgetbehoefte voor 2010 ingeschat op 6,5 miljoen euro.

Nieuw is ook nog de opname in de begroting 2010 van het uitgavenartikel LE0 LE408 5112 op programma LE. Het gaat om een nieuwe basisallocatie in uitvoering van het Vlaams regeerakkoord van 15 juli 2009. De Vlaamse Regering heeft zich daarin geëngageerd voor een gewestelijke waarborgregeling voor lokale entiteiten in het kader van het Fonds voor de Reductie van de Globale Energiekost (FRGE). Op basis van een inschatting van de mogelijke opstart van het waarborgsysteem vanaf medio 2010 wordt in de initiële begroting 2010 een budget van 50.000 euro ingeschreven. In afwachting van de bepaling van de modaliteiten en voorwaarden van deze waarborgregeling door de Vlaamse Regering, wordt hiervoor in extra middelen voorzien, namelijk 450.000 euro op de centrale provisie voor uitgaven in kader van energiebesparingen in private woningen (CB 0143).

II. ANTWOORD OP DE OPMERKINGEN VAN HET REKENHOF

Alle opmerkingen hebben betrekking op het woonbeleid.

Subsidie voor vervanging van verwarmingstoestellen

Het Rekenhof heeft opmerkingen geformuleerd bij de inkomensoverdracht aan vzw's ten behoeve van gezinnen voor uitgaven ter bevordering van het rationele energieverbruik. Het Rekenhof stelt dat deze basisallocatie geen kredieten meer bevat, wat niet strookt met de Vlaamse Regeringsverklaring en de beleidsnota van minister Van den Bossche, die allebei een engagement tot bevordering van het energiezuinig wonen bevatten. Minister *Ingrid Lieten* antwoordt dat deze facultatieve subsidies werden gebruikt voor een bijzonder impulsprogramma om in sociale huurwoningen verouderde verwarmingstoestellen door hoogrendementstoestellen te vervangen. Een sociale huisvestingsmaatschappij kan hiervoor een premie van 800 euro ontvangen per geplaatste hoogrendementsketel en van 400 euro per hoogrendementskachel. Het project loopt nog tot einde 2011. Voor de jaren 2006 tot 2008 werd hiervoor 6.185.168 euro aan subsidies begroot.

Eind oktober 2009 waren al 4885 premies voor de vervanging van oude ketels uitbetaald. Voor de komende maanden is in de vervanging van nog 1400 toestellen voorzien. Het overblijvende subsidievolume volstaat grosso modo om alle verouderde verwarmingsketels binnen het patrimonium te vervangen.

Wat de kachels betreft, kreeg de VMSW slechts een honderdtal aanvragen ter vervanging. Dit geringe succes heeft zijn redenen. De vervanging van een kachel, een individueel verwarmingstoestel, door een exemplaar met hoog rendement, maakt meestal een ingrijpende aanpassing van de schoorsteen noodzakelijk. Het subsidiebedrag van 400 euro is in die context een magere stimulans. Vandaar dat de huisvestingsmaatschappijen de vervanging van de kachels als onderdeel van een ruimere woningrenovatie inschakelen. Daarvoor kunnen ze een beroep doen op het nieuwe financieringssysteem 2 voor socialewoningbouw, waarin duurzaamheid en energie-efficiëntie als prioritaire doelstellingen gelden.

De in het regeerakkoord afgesproken en in de beleidsnota verder uitgewerkte doelstelling van een rationeel energieverbruik blijft onverminderd behouden, verzekert minister Lieten. Het beleid ter zake zal niet van deze bijzondere impulssubsidie afhangen. Haar collega Van den Bossche wil dit beleid op een structurele manier vormgeven, onder andere

door de wederzijdse integratie van de premies voor renovatie en voor rationeel energieverbruik. Rationeel energiegebruik blijft hoe dan ook een prioriteit van het sociale woonbeleid. Met betrekking tot de sociale huisvesting wordt gestreefd naar een duurzaam energiebeleid, waarbij telkens de haalbaarheid en de effectiviteit op zowel financieel, bouwtechnisch, sociaal en ecologisch gebied wordt afgewogen. De nieuwe sociale huurwoningen hebben nu al een gemiddeld E-peil van 80, waarmee ze ruim onder de huidige norm van E-100 blijven.

Tot slot kondigt minister Lieten namens haar collega enkele nieuwe initiatieven aan ter bevordering van het rationele energiegebruik in de sociale woningen. Voor het vervangen van enkel glas door glassystemen met een hoog rendement is 6,8 miljoen euro beschikbaar. Daarnaast komt er een evaluatie van het besparingspotentieel op verwarming door collectieve woonvoorzieningen. Belangrijk is ten slotte dat minister Van den Bossche zeer recent een subsidie heeft toegekend van 120.000 euro aan de vzw Stebo om in Limburg een proefproject voor collectieve energierenovatie in de sociale huursector op te starten. Teams van mensen met een arbeidshandicap zullen 300 à 400 daken isoleren. Snel zal blijken hoe deze collectieve aanpak op korte termijn in Vlaanderen kan worden verankerd om de sociale woningen structureel energie-efficiënter te maken.

Renovatiepremie

Een tweede opmerking van het Rekenhof betreft de investeringsbijdrage door het agentschap Wonen-Vlaanderen aan gezinnen als tegemoetkoming voor renovatie van een woning. De algemene toelichting vermeldt op pagina 5 dat voor de renovatiepremie in 2009 16 miljoen euro extra wordt uitgetrokken, en in 2010 36 miljoen euro. De toelichting bij de basisallocatie geeft aan dat dit laatste bedrag betrekking heeft op de stijging van het krediet ten opzichte van 2008 maar geeft geen nadere verklaring bij de stijging van 16 miljoen euro in 2009, vat minister Lieten de opmerking van het Rekenhof samen.

De minister antwoordt dat het budget voor de renovatiepremie bij de derde begrotingsaanpassing werd verhoogd tot 125,69 miljoen euro. De Vlaamse Regering realiseerde de stijging door:

- 5,8 miljoen euro van de basisallocatie huursubsidie door te schuiven naar de renovatiepremie;
- 8 miljoen euro van de dakisolatiepremie naar de renovatiepremie door te schuiven;
- in 16 miljoen euro extra te voorzien.

In totaal levert dit voor de begrotingsaanpassing een stijging van 29,8 miljoen euro op ten opzichte van de oorspronkelijke begroting voor 2009.

Aanwending van de reserves

De algemene toelichting bij de begroting vermeldt een eenmalige besparing van 95 miljoen euro voor de aanwending van de reserves, schrijft het Rekenhof. Concreet gaat het om 70 miljoen voor de VMSW en 25 miljoen euro voor het VWF. Als compensatie bedragen de ordonnanceringskredieten op de betrokken basisallocaties respectievelijk 70 en 25 miljoen euro minder. Het Rekenhof vindt de toelichting van deze maatregel vaag. Zo moet het VWF zijn fonds B2 aanspreken, terwijl het in het geval van de VMSW niet duidelijk is om welke reserves het gaat. Bovendien gaat de toelichting niet in op de risico's bij deze maatregel. Het Rekenhof vraagt zich af of de reserves van de VMSW wel een afdoende buffer blijven vormen tegen de risico's van de overname van de ALESH-schuld en of ze nog volstaan voor haar langetermijnverplichtingen, besluit minister Lieten de probleemstelling door het Rekenhof.

Wat de VMSW betreft, antwoordt de minister dat de vermelde 70 miljoen euro juist uit het ALESH is gehaald. Het zijn kapitaalreserves die normaal in deposito's worden belegd. Nu wordt dit geld aangewend voor een kapitaalsubsidie om het uitvoeringsprogramma Sociale Woningen 2010 te realiseren. Daardoor moet 70 miljoen euro minder aan ordonanceringskredieten worden opgenomen. De VMSW heeft het kabinet verzekerd dat deze regeling haar aflossingsverplichtingen niet in het gedrang brengt.

Voor het VWF komt het vermelde bedrag van 25 miljoen euro uit het fonds B2, bevestigt minister Lieten. In dit fonds worden de kapitaalstromen gebundeld met betrekking tot de sociale leningen die het VWF verschaft. De 25 miljoen euro wordt in mindering gebracht van de normaal verschuldigde rentesubsidies. Zelf heeft het VWF dit als haalbaar bestempeld, op voorwaarde dat de uitbetaling van de subsidies tijdig gebeurt.

Investeringsbijdragen aan gemeenten

Het Rekenhof had kritiek op de tekstomschrijving van de basisallocatie 'investeringsbijdragen aan de gemeenten'. De toelichting vermeldt immers dat de gemeenten slechts een deel van deze subsidies krijgen, terwijl het merendeel naar de sociale huisvestingsmaatschappijen, de koopsector en de intercommunales gaat. Daarom adviseert het Rekenhof om deze titel aan te passen. De regering aanvaardt die aanbeveling en zal ze uitvoeren.

Erkende kredietmaatschappijen

Ten slotte trof het Rekenhof geen toelichting aan bij artikel 21 van het begrotingsdecreet voor 2010, hoewel de kredieten daarin met 20 miljoen stijgen ten opzichte van vorig jaar. Minister Lieten antwoordt dat de enveloppe waarmee erkende kredietmaatschappijen (EKM) gewaarborgde sociale leningen kunnen toestaan aan particulieren en waarmee het Vlaamse Gewest zijn waarborg kan hechten aan de funding, in 2010 inderdaad van 160 miljoen naar 200 miljoen euro wordt verhoogd. De Vlaamse Regering maakt hier gebruik van een opportuniteit: het fundingcontract met Dexia voor de periode 2008-2010 voorziet in een jaarlijkse enveloppe van 160 miljoen euro, dus in totaal 480 miljoen euro gespreid over de drie jaar. Aangezien de sector in 2008 die enveloppe van 160 miljoen euro niet helemaal heeft opgebruikt, wordt het mogelijk om het bedrag voor 2010 op te trekken tot 200 miljoen euro, zonder de totale enveloppe van 480 miljoen euro te overschrijden, waardoor de overheid binnen de bepalingen van de overeenkomst met Dexia blijft.

De verhoging tot 200 miljoen euro vindt minister Lieten zeker verantwoord, gelet op het succes van dit instrument in 2009. Eind augustus hadden verscheidene EKM's hun enveloppe al helemaal uitgeput. Daar de verwachting voor 2010 een even groot succes vooropstelt – gezien de marktomstandigheden voor hypothecaire kredieten en de gunstige overeenkomst met Dexia – is een verhoging zeker aangewezen. Hiermee wil de minister aangeven dat ze groot belang blijft hechten aan de sector. Ze wil de EKM's de nodige middelen toekennen om hun doelstellingen waar te maken, op voorwaarde dat ze die opdracht op een professionele en verantwoorde manier blijven vervullen. De audit daarvan zal zeker een rol spelen in de verdeling van de middelen onder de EKM's, verzekert minister Lieten.

III. BESPREKING IN DE COMMISSIE

1. Woonbeleid

1.1. Algemene opmerkingen

Mevrouw *Veerle Heeren* is zich ervan bewust dat de hele Vlaamse Regering heeft moeten besparen, zodat het beleidsdomein Wonen geen groei kende. Haar fractie is alleszins blij met de eerste aanzetten van de uitvoering van het Grond- en pandendecreet. De uitdaging bestaat er nu in om het vooropgestelde aantal sociale woningen te realiseren.

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* wijst erop dat de Vlaamse bevoegdheid om registratierechten te innen, de mogelijkheid biedt om via fiscale stimuli een woonbeleid te voeren. Zeker op het vlak van de ecofiscaliteit zijn er heel wat mogelijkheden, maar in de begroting ontbreekt elke aanwending daarvan.

Gezien de toewijding van de N-VA voor de Vlaamse Rand rond Brussel is mevrouw *Liesbeth Homans* tevreden met de gestegen kredieten van Vlabinvest. Ook de handhaving van de kredieten voor het Garantiefonds voor de Huisvesting krijgt haar goedkeuring.

Als de overheid de woonkwaliteit voor zoveel mogelijk mensen aan een betaalbare prijs wil verhogen, moet ze daarbij alle actoren uit de woningmarkt betrekken, vindt mevrouw *Patricia De Waele*. Ze constateert dat een onevenredig groot aandeel naar structuren gaat: extra sociale verhuurkantoren, intermediaire kantoren enzovoort. Intussen zijn er wantoestanden, zoals de misbruiken door erkende kredietmaatschappijen en de leegstand van sociale woningen. Daarom pleit mevrouw De Waele om eerst de werking van die structuren te evalueren, vooraleer de financiële middelen voor het sociale woonbeleid worden verhoogd, en om intussen de privésector niet langer te benadelen.

Mevrouw *Mieke Vogels* vindt de begrotingsopmaak transparant noch performant. De begroting is nauwelijks leesbaar, de kredieten zijn erg algemeen en de motivering is puur technisch. De opdeling van de verschillende kredieten is niet meegedeeld, en de evolutie vanuit de vorige jaren naar de huidige situatie is nergens terug te vinden, hoewel precies die een goed inzicht zou opleveren. Er wordt voortdurend geschoven met uitdovende en nieuwe kredieten en van naam veranderde basisallocaties.

Verder ontving mevrouw Vogels graag een overzicht van de onderzoeken door het Steunpunt Wonen in de jaren 2008 en 2009. Welke studies zijn, zowel in het kader van het steunpunt als daarbuiten, gepland voor 2010?

De heer *Jan Penris* leest in de toelichting (*Parl. St.* VI. Parl. 2009-10, nr. 13/1-B Beleidsdomein N) dat de totale uitgaven op basisallocatie NC0 NA000 1100 met 87.000 euro stijgen, onder meer omdat voor de uitbouw van de cel Kabinetsondersteuning van het kabinet-Van den Bossche 270.000 euro wordt begroot. Hierover wil hij meer uitleg, net als over de 36.000 euro voor de correctie van het EU-voorzitterschap.

Verder wil de heer Penris weten of de ondersteuning van de huurderparticipatie een plaats heeft gekregen in de begroting, en zo ja, op welke post. Zo neen, waarom niet?

De toelichting bij de uitgavenbegroting maakt regelmatig gewag van ‘rugzakjes’. Wat moet de commissie zich daarbij voorstellen, vraagt de commissievoorzitter ten slotte.

Mevrouw *Michèle Hostekint* noemt de begroting een weerspiegeling van de krachtlijnen uit het regeerakkoord. De aandacht voor betaalbaar wonen, kwaliteitsvol wonen en woonzekerheid is uitdrukkelijk aanwezig. Meer dan 30 percent van de beleidskredieten

gaat naar de bouw en renovatie van sociale woningen. De ambitieuze doelstellingen van het Grond- en pandendecreet krijgen dus wel degelijk een gevolg. De investeringsvolumes voor de huursector zijn immers verhoogd met 35 miljoen euro en die voor de woonsector met 42 miljoen euro. Mevrouw Hostekint vraagt minister Lieten naar een verklaring voor het opmerkelijke verschil tussen die twee bedragen.

Bij de algemene werkingskosten van het beleidsdomein is het budget voor communicatie van 288.000 naar 230.000 verlaagd, heeft de heer *Marc Hendrickx* opgemerkt. Nochtans bevinden we ons in een cruciale periode, waarin een aantal maatregelen goed moeten worden gecommuniceerd. Het lid vermeldt de implementatie van grote delen van de Wooncode en van het nieuwe Grond- en pandendecreet.

Wat het handhavingsbeleid betreft, vraagt de heer Hendrickx een prognose van de administratieve geldboetes door stakingsbevelen. Wat als de inkomsten uit boetes onder het voorspelde niveau blijven? De Hoge Raad voor het Herstelbeleid pleit intussen voor de kwijtschelding van bepaalde dwangsommen. Is ook hiervan de impact begroot?

Minister *Ingrid Lieten* vat haar antwoord aan met de situering van de begrotingsaanpassing en de nieuwe begroting in de algemene doelstellingen van de Vlaamse Regering om de effecten van de financiële crisis op te vangen, geen schulden op te bouwen en in 2011 een nieuw begrotingsevenwicht te bereiken. Hopelijk komen dan samen met de heropleving van de economie, meer beleidsmiddelen vrij. Hierover heeft de regering een aantal horizontale afspraken gemaakt. Een aantal subsidies zullen worden verlaagd, en het communicatiebudget wordt in het algemeen met 20 percent verminderd. Dat verklaart de daling tot 230.000 euro van dat budget. De besparingsronde heeft minister Van den Bossche verplicht tot een aantal keuzes: het zijn geen beleidsopties, maar gedwongen financiële oplossingen.

De opmerking van mevrouw De Waele dat in verhouding te veel geld naar structuren gaat, ontlokt minister Lieten de repliek dat de bestaande structuren onmisbaar zijn voor een goede werking. Als voorbeeld noemt de minister de betoelaging van de private eigenaar-verhuurders: mochten de begunstigden zonder meer worden betoelaagd, dan beschikt de overheid over geen enkele garantie dat dit ook de gewenste maatschappelijke effecten sorteert op de woonmarkt. Het tussenniveau van de sociale verhuurkantoren garandeert de omzetting van de toelage in redelijke huurprijzen en een degelijke kwaliteit. Wel is de minister akkoord om de structuren te optimaliseren en synergieën te zoeken.

Mevrouw De Waele suggereerde om de erkende kredietmaatschappijen en sociale huisvestingsmaatschappijen eerst te evalueren alvorens ze meer krediet te geven. De evaluatie van de erkende kredietmaatschappijen is volop aan de gang, deelt de minister mee. De visitatiecommissie zal de sociale huisvestingsmaatschappijen ondersteunen om zich verder te professionaliseren. De werking van de sociale verhuurkantoren wordt voortdurend geëvalueerd. Parallel met de terbeschikkingstelling van meer middelen aan deze woonactoren zal dus ook hun professionaliteit permanent worden geëvalueerd en waar mogelijk verbeterd.

Wat de huurderparticipatie betreft, waarvoor de heer Penris geen middelen terugvindt in de begroting, meldt minister Lieten dat de beleidsnota aantoonde dat minister Van den Bossche de bewonersparticipatie wel degelijk een plaats wil geven in haar beleid. De minister heeft beslist om middelen uit het Fonds voor de Huisvesting in te zetten met het oog op een ondersteuningsstructuur voor de vereniging van inwoners van sociale woningen (VIVAS). Zo krijgen ook die bewoners een stem in het Vlaamse woonbeleid.

De vragen over de administratieve stakingsbevelen en de kwijt te schelden dwangsommen betreffen bevoegdheden van minister van Ruimtelijke Ordening Philippe Muyters.

De 87.000 euro voor kabinetsondersteuning, waar de heer Penris eveneens vragen bij had, zijn een gevolg van de afspraak van de Vlaamse Regering om de kabinetten af te slanken en er vooral de adviseursfuncties te behouden. Voor alle ondersteunende functies zoals onthaal, catering en chauffeurs kunnen de kabinetten dan gebruik maken van de faciliteiten die de Vlaamse administratie ter beschikking heeft. Als een minister echter geen kantoor houdt in een administratiegebouw, zijn er een aantal extra kosten. De 87.000 euro zijn in die context te situeren.

De 37.000 euro voor de rol van Vlaanderen in het Belgische EU-voorzitterschap betreffen een gelijkaardige regeling. Bepaalde Vlaamse ministers zullen Europese ministerraden voorzitten. Op basis van een planning en de toebedeelde taken is het horizontale budget ter zake verdeeld.

Over de bewonersparticipatie heeft de heer *Carl Decaluwe* een bijkomende vraag. De minister gaf aan dat hiervoor de nodige middelen beschikbaar zijn, maar zullen die ook worden ingezet ter bevordering van inspraak, toekomstige fusies en samenwerking, zaken die in de beleidsnota aan bod komen?

De heer Decaluwe herinnert ook aan een resolutie over een tevredenheidsenquête bij huurders (*Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 619/3*). Voormalig minister Keulen heeft altijd aangekondigd de mogelijkheden te onderzoeken om de resolutie uit te voeren. Misschien kan minister Lieten als gewezen directeur-generaal van De Lijn haar knowhow over dit soort enquêtes wel aanwenden om die ook in het woonbeleid in te voeren, suggereert het lid. Is in de begroting geld opgenomen om een tevredenheidsenquête mogelijk te maken, vraagt hij concreet. Een enquête biedt een veel beter inzicht in het gevoel van huurders dan de bewonersparticipatie, waaraan vaak slechts een beperkt aantal individuen deelneemt.

Minister *Ingrid Lieten* kondigt aan dat minister Van den Bossche samen met het Steunpunt Wonen een grootschalig onderzoek voorbereidt. Daarvoor is ook een budget voorhanden. De onderzoeksresultaten zullen een rol spelen in de beleidsevaluatie en opvolging daarvan. De heer *Carl Decaluwe* vraagt om in dat onderzoek een duidelijke differentiatie tussen stad en platteland te maken.

1.2. *Renovatiepremie en dakisolatie*

Mevrouw *Veerle Heeren* schetst de voorgeschiedenis van de renovatiepremie. Tijdens het ministerschap van de heer Norbert De Batselier was de befaamde bouwpremie nog in voege. Op het einde van dit initiatief doken er een aantal misbruiken op, zodat de minister de premie afschafte. In de plaats kwam een premiestelsel, dat echter niet het beoogde resultaat haalde. In 2004 heeft de CD&V resoluut voor de renovatiepremie gekozen. Die is in de tweede helft van de vorige regeerperiode in werking getreden, met aanvankelijk een ruime omschrijving, waarin ook energie, levenslang wonen en welzijn een plaats hebben gekregen.

Het succes van de renovatiepremie bewijst dat het een goede keuze was, betoogt mevrouw Heeren. Daardoor blijven zoveel mogelijk mensen zo lang mogelijk in hun woning wonen. De plotse aanpassing van de premie door minister Van den Bossche was dan ook een bruske maatregel. Dat heeft ook de Vlaamse ombudsman publiek verklaard.

De renovatiepremie bevat heel wat gunstige effecten op het vlak van werkgelegenheid, economie, maar ook welzijn. Precies dat laatste vindt de CD&V heel belangrijk. Dankzij de premie kunnen de mensen langer in hun woning blijven. Zestigjarigen kunnen de renovaties laten doorvoeren die hen in staat stellen tot hun tachtigste in hun woning te blijven wonen.

Mevrouw Heeren beklemtoont dat de maatregel vooral de sociale middenklasse bereikt. Voor kansarmen zijn er andere maatregelen, vooral met betrekking tot de huurmarkt. Voor de middenklasse, die mevrouw Heeren vooral situeert onder de niet overdreven kapitaalcrachtige tweeverdieners, heeft deze maatregel de woonkwaliteit aanzienlijk bevorderd. Mevrouw Heeren heeft dan ook heel positieve reacties ontvangen. Deze groep wordt aanzienlijk belast maar komt telkens net niet in aanmerking voor tegemoetkomingen, behalve dus voor de renovatiepremie.

De aanpassing zonder overgangperiode kwam hard aan. Mevrouw Heeren heeft begrip voor de problemen die een langere overgang zou meebrengen, namelijk een lawine aan dossiers die snel worden ingediend, maar wijst erop dat mensen die op een premie rekenen en daarop een hele voorbereiding hebben afgestemd, nu plots een overheid voor zich krijgen die vlakaf komt zeggen dat het geld op is. En dat voor een maatregel die amper twee jaar bestaat. Het woonbeleid mag niet enkel zijn gericht op de sociale sector, maar moet ook zorg dragen voor de 80 percent van de bevolking die een eigen woning bezit. Mevrouw Heeren vraagt of er toch geen overgangsmaatregelen kunnen worden overwogen.

Ook mevrouw *Patricia De Waele* laakt het ontbreken van een aanvaardbare overgangperiode en dringt, mede in naam van de massa mensen die nu een renovatiepremie missen, op verschuivingen in de begroting aan om voor die groep toch een renovatiepremie mogelijk te maken.

Mevrouw *Liesbeth Homans* kan er begrip voor opbrengen dat de middelen voor de renovatiepremie niet evenredig kunnen stijgen met de vraag. Ook erkent ze dat minister Van den Bossche wordt geconfronteerd met in het verleden ontstane problemen. De communicatie vindt ze echter ongelukkig. De doelgroep die zal moeten inleveren betreft de inkomenscategorie tussen 25.000 en 50.000 euro. Mevrouw Van den Bossche heeft in haar persbericht deze doelgroep als ‘de kapitaalcrachtigen’ omschreven. Dit zijn niet de kapitaalcrachtige gezinnen, stelt mevrouw Homans, maar net de groep mensen die voor alles betalen en nergens aanspraak op kunnen maken.

Mevrouw Homans heeft begrepen dat deze gezinnen voortaan geen 30 maar 20 percent van hun renovaties kunnen laten terugbetalen, maar dat het plafond van 10.000 euro behouden blijft. Om dat plafond te halen, moeten de betrokkenen dus voor 50.000 euro aan facturen indienen. De periode van drie jaar voor de indiening van die facturen blijft intussen behouden. Als oplossing stelt het lid voor om deze periode te verlengen naar vijf jaar, zodat de verhoogde investering ook over een langere termijn kan worden gespreid.

De dakisolatie is inmiddels verdwenen uit de renovaties die voor de premie in aanmerking komen. Wordt deze dan opgenomen in een andere begrotingspost, vraagt mevrouw Homans.

In de beleidsbrief 2009 van voormalig minister Marino Keulen heeft mevrouw *Mieke Vogels* een aantal duidelijk becijferde engagementen aangetroffen, ook in verband met de renovatiepremie. Ze is er niet gelukkig mee dat de premie nu snel is hervormd onder financiële druk, en constateert uit de commentaar van de coalitiepartners dat zij verschillende doelstellingen aan de renovatiepremie hebben verbonden. Dient de premie om levenslang wonen betaalbaar te maken voor de middenklasse, zoals mevrouw Heeren heeft aangegeven, of is het vooral een instrument om de woningen van mensen met een lager inkomen te renoveren opdat hun energiefactuur omlaag gaat? Mevrouw Vogels vraagt dan ook een duidelijk becijferd overzicht van de toepassing in 2008, met bijvoorbeeld ook aandacht voor de regionale spreiding, en voor de verdeling onder de inkomenscategorieën. In 2008 heeft minister Keulen al cijfers bekendgemaakt over onder andere de leeftijd van de aan-

vragers. Zo is 31 percent van de aanvragers tussen 17 en 35 jaar, en 45 percent ouder dan 45 jaar.

De dakisolatiepremie wordt nu geïntegreerd in het energiebeleid. Precies dit middel wou minister Keulen aanwenden om de zwakke energieprestaties van sommige woningen te verhogen. De premie van 500 euro zou 300 of 500 euro hoger worden voor de beschermde klanten van energieleveranciers en voor mensen met een laag sociaal inkomen. Minister Keulen heeft expliciet aangegeven dat deze premie ook was bestemd voor huurders. Mevrouw Vogels wil cijfers over het aantal uitgereikte dakisolatiepremies en het profiel van de ontvangers. Zijn de doelstellingen van destijds behaald? In verband met de verbeterings- en aanpassingspremies vraagt het lid dezelfde cijfergegevens. Aan de hand van de diverse cijfers wil ze achterhalen of al die maatregelen van de overheid de energieprestaties van de Vlaamse woningen hebben verbeterd. Op basis van die kennis moet het beleid worden voortgezet of bijgestuurd.

Mevrouw *Michèle Hostekint* merkt op dat de renovatiepremie liefst 20 percent van de totale beleidskredieten voor haar rekening neemt. Net als mevrouw Heeren hecht het lid belang aan de kennis van de voorgeschiedenis. De vernieuwde renovatiepremie bestaat sinds 2007. In de oorspronkelijke begroting voor 2009 bedroeg het krediet voor de premie 80 miljoen euro. Mevrouw Hostekint maakt mevrouw Van Volcem erop attent dat haar partijgenoot Marino Keulen als toenmalig minister verantwoordelijk was voor die begrotingsopmaak, die ze een flagrante onderbudgettering noemt. De begrotingsaanpassingen bedroegen liefst 45 miljoen euro. Minister Keulen had dit kunnen voorzien, stelt mevrouw Hostekint, gezien de evaluatierapporten waarmee de administratie al in 2008 had gewezen op het feit dat de budgetten niet zouden volstaan en dat de premie zijn doel voorbij dreigde te schieten. In verhouding gingen te veel middelen naar afwerking en te weinig naar de basiskwaliteit.

Die signalen heeft minister Keulen genegeerd, stelt het lid. Minister Van den Bossche heeft de noodzakelijke hervormingen nu wel doorgevoerd, hoe pijnlijk die ook zijn. Mevrouw Hostekint begrijpt de ontgoocheling van mensen die een bepaalde premie hadden ingecalculeerd die ze nu niet zullen ontvangen. Maar de keuze was nu eenmaal beperkt tot deze regeling of een feitelijke afschaffing. Alleen dankzij de hervorming kan de renovatiepremie blijven bestaan, argumenteert het lid. Zelfs in de zeer korte overgangsperiode is het aantal ingediende dossiers meteen verdrievoudigd ten opzichte van het normale aantal voor een vergelijkbare termijn. Minister Van den Bossche heeft dus geen andere keuze.

Op de opmerking van mevrouw Heeren dat nu de middenklasse uit de boot dreigt te vallen, antwoordt mevrouw Hostekint dat de maatregel helemaal niets aan de doelgroep verandert. Wel zullen er meer middelen gaan naar mensen die het financieel moeilijk hebben. Aangezien zij de meeste behoefte hebben aan dit soort steun, is het de rechtvaardigste optie om de premie in die zin te hervormen. Ook is het niet meer dan logisch om vooral de essentie van de premie te vrijwaren, namelijk de basiskwaliteit van woningen verhogen veeleer dan afwerking ondersteunen, besluit mevrouw Hostekint.

Minister *Ingrid Lieten* looft haar collega Freya Van den Bossche omdat ze erin is geslaagd om in moeilijke omstandigheden de renovatiepremie te redden. Bij haar aantreden was de premie fundamenteel onderbegroot. Al bij het invoeren van de renovatiepremie in 2007 deden zich problemen voor. De budgetten konden dat jaar niet volledig worden besteed omdat de administratie niet de tijd had om zich organisatorisch voor te bereiden. Zo liep ze van bij de start een uitbetalingsachterstand op. Intussen bleef het aantal dossiers met betrekking tot deze succesvolle maatregel maar stijgen. Vergeleken met 2007 steeg het aantal aanvragen in 2008 met 38 percent. Op 3 juli 2008 bezorgde de administratie het kabinet-Keulen een eerste evaluatie, waarin ze aangaf dat de premie haar doel voorbij schoot. In verhouding werd te veel afwerking betoelaagd.

Minister Lieten citeert het betreffende rapport: “Een algemene indruk die bij de technische controleurs leeft, is dat in verhouding nogal veel verfraaiingswerken worden gesubsidieerd. De nadruk van de renovatiepremie zou toch vooral moeten liggen op het oplossen van structurele problemen en veiligheidsproblemen.” De evaluatie maakte ook gewag van de stijging van zowel het aantal dossiers als het gemiddelde premiebedrag. Ondanks die signalen werd de premie niet structureel bijgestuurd, en werden de budgetten evenmin aangepast. Zo deed zich al in 2008 een tekort van 25 miljoen euro voor. De dossiers van het laatste kwartaal van dat jaar werden daarom overgedragen naar 2009. De begrotingsopmaak voor 2009 hield echter niet eens rekening met die aanzienlijke overdracht en voorzag opnieuw in slechts 80 miljoen euro. Al evenmin kwam er enige actie om het premiestelsel te hervormen. Integendeel, de voorwaarden werden nog versoepeld. Bij een herverdeling op 27 mei werd het budget opgetrokken met 15 miljoen euro, niet eens voldoende om het tekort van 25 miljoen euro te compenseren.

Inmiddels bleef het aantal aanvragen maar toenemen, stelt de minister, meer bepaald met 34 percent ten opzichte van dezelfde periode in het vorige jaar. Het budget volstond dus om de dossiers uit te betalen tot net na de verkiezingen. In september was het helemaal opgebruikt. Toen lagen al 4530 dossiers voor een totaal van 29,5 miljoen euro klaar voor betaling. Deze toestand was perfect voorspelbaar.

Minister Van den Bossche kreeg dus te maken met een zeer urgente situatie, terwijl de economische crisis de regering net tot besparingen dwong. Haar uitdaging bestond erin om de premies van 2009 uit te betalen en het stelsel in de toekomst betaalbaar te houden. Voorts moest de minister een structurele budgettaire ontsporing vermijden zonder aan de essentie van de premie te raken.

In eerste instantie heeft de minister het nodige gedaan om het krediet voor 2009 veilig te stellen. Bij de derde begrotingsaanpassing is beslist dit krediet nogmaals te verhogen: 5,8 miljoen euro komen uit de basisallocaties voor huursubsidies en VAP omdat daar duidelijk overschotten op bestaan; 8 miljoen euro komt uit het budget voor de dakisolatiepremie; en ten slotte is er een bijpassing van het resterende tekort van 16 miljoen euro uit de algemene middelen. Zo komt het totale krediet voor renovatiepremies in 2009 op 125,69 miljoen euro. Daarmee kunnen alle reeds voltooide betalingsbesluiten worden uitbetaald. Ook de aanvragen die in het laatste kwartaal van 2009 zijn ingediend, zullen binnen de wettelijke termijn van vier maanden worden uitbetaald, dus in het begin van 2010. Daarvoor heeft minister Van den Bossche in de begroting voor 2010 de nodige budgetten ingeschreven.

De begrotingsopmaak voor 2009 voorzag voor de renovatiepremie in 82,869 miljoen euro. Voor 2010 wordt dat 118,869 miljoen euro. In tegenstelling tot wat sommigen laten uitschijnen, bespaart de regering dus allerm minst op de renovatiepremie. Maar zelfs deze drastische verhoging volstond gezien het succes van de maatregel niet. Daarom heeft de minister een aantal aanpassingen moeten doorvoeren. De renovatiepremie is hervormd binnen dit budget en de administratie beschikt over een uitgebreid databestand van de aangevraagde premies. Op basis daarvan heeft de administratie een goede inschatting kunnen maken van de effecten van de premieaanpassing. Vanuit die kennis garandeert de minister dat de beschikbare kredieten zullen volstaan, en dat de renovatiepremie zal blijven bestaan, zij het herleid tot haar essentiële doelstelling om zoveel mogelijk woningen structureel gezond en veilig te maken. Aan het aantal gerechtigden is niet geraakt, noch aan de maximale premie.

Op de vraag of er geen langere overgangsperiode mogelijk is, moet minister Lieten tot haar spijt ontkennend antwoorden. Een langere overgangsperiode is onbetaalbaar. De hervorming werd op 2 oktober, naar aanleiding van de principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering, via alle mogelijke kanalen aangekondigd. Toen heeft de regering in

alle openheid meegedeeld dat ze voor spoedadvies naar de Raad van State trok. Ook de inhoudelijke aanpassingen zijn in alle duidelijkheid gecommuniceerd. Op de website van het agentschap Wonen werd de hervorming eveneens duidelijk aangekondigd.

Op 29 oktober werd de nieuwe regeling van kracht. Uit het aantal aanvragen dat in de korte tussenperiode is binnengestroomd, blijkt duidelijk dat de communicatie haar effect niet heeft gemist. Gemiddeld waren er in 2009 1955 aanvragen per maand. In oktober waren dat er 5437, of bijna drie keer zoveel. Naar verwachting gaat het alleen voor die maand om een totaalbedrag van bijna 30 miljoen euro, meer dan een kwart van het jaarbudget voor 2010. Het aanzuigefect van een langere overgangperiode zou dus in de praktijk het einde van de renovatiepremie hebben betekend.

Wat de dakisolatie betreft, daarvoor verwijst minister Lieten naar de middelen die in de begroting voor energie zijn opgenomen.

1.3. Socialewoningbouw

Over het uitvoeringsprogramma 2010 voor socialewoningbouw heeft mevrouw *Mercedes Van Volcem* zich geïnformeerd bij de sector sociale huisvesting en enkele betrokken bouwmaatschappijen. De belangrijkste budgetten zijn die uit: het nieuwe financieringssysteem voor de realisatie van socialehuurwoningen door de sociale huisvestingsmaatschappijen (NFS2), het bouwprogramma (BP), de Subsidie Bouw Eigendom (SBE) en de Constructieve Benadering Overheidsopdrachten (CBO).

In NFS2, bestemd voor de huur, wordt in 2010 300 miljoen euro voorbehouden voor nominatieve projecten. Telt men echter alle projecten uit de voorlopige lijst samen, dan kosten die 1 miljard euro. Van de voorlopige lijst zal dus hooguit een derde kunnen worden uitgevoerd. Het beschikbare budget voor het bouwprogramma is 100 miljoen euro. Daar bedraagt de raming van de voorlopige lijst 250 miljoen euro. Mevrouw Van Volcem besluit dat de begroting te weinig rekening houdt met de hefboomen uit het Grond- en pandendecreet en dat er geen overzicht is van het aansnijden van woonuitbreidingsgebieden en projecten die daaruit voortvloeien.

Ook in het subsidiedossier aangaande de eigendomssector constateert mevrouw Van Volcem een aanzienlijk verschil tussen de voorlopige lijst van bijna 11 miljoen euro en een beschikbaar gedrag van minder dan 6 miljoen euro. Hetzelfde geldt ten slotte voor de CBO. Door de versnelde projecten is het budget van 25 miljoen euro wellicht ontoereikend.

Mevrouw Van Volcem wijst erop dat de betrokken socialebouwmaatschappijen intussen extra personeel aanwerven met het oog op de geplande sociale mixprojecten, hoewel het nog maar de vraag is hoeveel daarvan er daadwerkelijk zullen worden besteld. Het grond- en pandenbeleid is volgens haar helemaal niet op de begroting afgestemd.

Verder pleit het lid voor een opsplitsing van de budgetten voor respectievelijk de nieuwbouw en de renovatie van sociale woningen. Op dit moment gaat het om één gezamenlijk budget. Ook socialebouwmaatschappijen streven echter naar winst, waardoor ze de – minder lucratieve – renovatieprojecten links laten liggen. Dat heeft zeker gevolgen voor de energie-efficiëntie, wat mevrouw Van Volcem betreurt, vooral omdat mensen met een beperkt woonbudget het moeilijk vinden om hun energiekosten te betalen. Een splitsing van de budgetten zou de bouwmaatschappijen ertoe aanzetten om ook te renoveren.

Ook de heer *Bart Martens* vindt het een dringende noodzaak om de sociale woningen energiezuiniger te maken. Gemiddeld liggen hun energieverliezen hoger dan die van woningen uit de privéwoonmarkt. Gelukkig geldt dit niet meer voor de nieuwe sociale

woningen – die zijn zelfs zuiniger dan privénieuwbouw – maar voor oudere woningen blijft het een probleem. Sociale woningen hebben ter zake een voorbeeldfunctie te vervullen. De heer Martens vraagt minister Lieten, die ook minister van Innovatie is, om de nieuwste duurzame technieken toe te passen in de bouw van sociale woningen, zodat deze een soort van spaarhuizen worden.

Het verwondert de heer Martens dat het proefproject uit 2008 voor de invoering van passiefbouw in de sector niet meer in de begroting voorkomt, al kan hij er begrip voor opbrengen dat de evaluatiefase nu is aangebroken. Naarmate de energieprestatienormen verstrengen, verwacht het lid een afname van de meerkost van passiefbouw, wat het wellicht mogelijk maakt om ook met de reguliere middelen van de VMSW en de sociale huisvestingmaatschappijen innovatieve projecten te realiseren. Zeker in groepswoningen zal de meerkost van passiefwoningen beperkt blijven. De heer Martens vraagt of de minister de ingeslagen weg zal blijven volgen en in de socialewoningbouw strengere energienormen zal blijven toepassen dan wat voor de reguliere bouwmarkt wordt opgelegd. Dit levert voor aannemers en leveranciers van verwarmingsinstallaties de nodige knowhow op die ze later ook in de reguliere markt kunnen aanwenden.

Verder sluit de heer Martens zich aan bij het antwoord van minister Lieten op de opmerkingen van het Rekenhof over de subsidie voor vervanging van verwarmingsketels en kachels. Ook de extra subsidies voor de vervanging van enkel glas door superisolerende beglazing juicht hij toe. Ten slotte vindt hij het een goede zaak dat netbeheerders extra aandacht schenken aan de energiebesparende renovatie van sociale woningen. Eandis zal in 2010 samen met de VMSW een programma opzetten voor de dakisolatie van sociale woningen. Sociale huisvestingmaatschappijen ontvangen het isolatiemateriaal gratis. Daar komt nog een subsidie bovenop van 10 euro per vierkante meter voor de plaatsing door een erkend aannemer. De heer Martens vindt dat niet alleen de begroting Wonen, maar ook elders ondergebrachte subsidiekanalen energiebesparende investeringen moeten stimuleren, zoals de Commissie Energiearmoede ook had aanbevolen. Tot nu toe kwamen de premies van de netbeheerders immers vooral bij de bemiddelde gezinnen terecht, maar nu belooft daar verandering in te komen. De heer Martens vraagt de regering om Infrax, de andere netbeheerder, aan te sporen tot soortgelijke maatregelen ten voordele van de sociale woningbouw.

Van de enorme toename van de middelen voor de bouw van sociale huur- en koopwoningen hoopt de heer Martens dat deze ook de financiële ruimte schept om er de energieprestaties te verhogen, wat de bewoners een duidelijke besparing zou opleveren op de rekeningen die ze aan veelal buitenlandse energiebedrijven moeten betalen.

In verband met de stopzetting van het vervangingsprogramma voor verwarmingsketels en kachels vreest de heer *Jan Penris* dat de individuele maatschappijen voortaan de vervangingskosten zullen moeten dragen en die bijgevolg zullen doorrekenen aan hun huurders.

Mevrouw *Mieke Vogels* vraagt kwantitatieve gegevens over de woonbevak Zeno. Hoeveel woningen zijn er in dit kader aangekocht?

Wat de bouw van sociale woningen betreft, gaat mevrouw Vogels in op de publiek-private samenwerking. Ze wil informatie over de huidige stand van zaken, en vraagt of deze werkwijze wordt voortgezet.

Een paradepaardje van voormalig minister Keulen was een sociale mix in de sociale woonwijken. De minister promootte daarom de verkoop van sociale woningen aan hun bewoners, een initiatief waar mevrouw Vogels steeds een groot voorbehoud bij heeft gemaakt, omdat de verkoopprijs van een sociale woning doorgaans veel lager ligt dan de prijs die de overheid betaalt voor de bouw of aanschaf van een nieuwe woning. Het tekort wordt

zo alleen maar nijpender. Mevrouw Vogels vraagt de minister cijfers over dit initiatief, en vraagt of ze van plan is om deze werkwijze voort te zetten.

Ook over het energieverbruik in de sociale huisvesting wil mevrouw Vogels cijfers. Hoeveel slechter zijn de oudere sociale woningen op dat vlak dan vergelijkbare privéwoningen en welke doelstellingen schuift de minister naar voren?

Mevrouw Vogels betreurt het verdwijnen van de kredieten voor passiefwoningen in de sociale sector. Wallonië en Brussel zijn intussen al voorbij de experimentele fase. Sommige huisvestingsmaatschappijen hebben er al passiefwoningen gebouwd. Het lid beveelt aan om het Waalse voorbeeld te bestuderen.

Van het doel om in 2020 65.000 wooneenheden te realiseren, vindt de heer *Marc Hendrickx* geen enkele start terug in de nieuwe begroting, enkel een nulmeting. Ware het niet aangewezen om hiermee nu al van start te gaan? Ook sluit het lid zich aan bij de vraag van mevrouw Vogels over de passiefwoningen.

In 2007 is het budget voor de infrastructuur van socialewoonwijken eenmalig fors verhoogd om de grote achterstand in te halen, stelt mevrouw *Veerle Heeren*. De gebouwen waren in orde, maar de wegen niet. Het lid vraagt dat de regering erover waakt dat ze in de uitvoering van het grond- en pandenbeleid niet opnieuw zo'n achterstand oploopt.

Op de vraag van mevrouw Van Volcem over het teveel aan projecten in vergelijking tot de beschikbare middelen, antwoordt minister *Ingrid Lieten* dat de betreffende lijst zeer algemeen is: het betreft alle projecten die bij de VMSW worden aangemeld. De uitvoering van de meeste daarvan is niet gepland in 2010. De projecten worden zo vroeg in de lijst opgenomen met het oog op de planning van de coördinatie van infrastructuuraanpassingen en bouwprojecten. Het definitieve uitvoeringsprogramma voor 2010 is op dit moment nog niet af. Momenteel gebeurt de afstemming tussen de status van de projecten uit de vorige lijst en de prioriteiten van het Grond- en pandendecreet. Volgend jaar worden investeringen van 455 miljoen euro gepland in de bouw en renovatie van socialehuurwoningen. Naar het aanvoelen van de minister zal dit volstaan om de projecten te financieren die klaar zijn voor vastlegging in 2010.

Verder vroeg mevrouw Van Volcem een splitsing van de budgetten voor respectievelijk nieuwbouw en renovatie van huurwoningen. Deze budgetten worden echter niet expliciet gesplitst, deelt minister Lieten mee, omdat de financieringswijze in beide gevallen gelijk is. Impliciet gebeurt dat wel, daar de regelgeving uitdrukkelijk bepaalt dat minstens 30 percent van de voor sociale woningbouw bestemde kredieten naar renovatie moet gaan: de renovatie van de bestaande sociale huurwoningen of de verstrekking van leningen aan particulieren om een gekochte woning te renoveren.

Op de vraag van de heer Martens antwoordt de minister dat energiebesparende maatregelen impliciet aanwezig zijn in het grond- en pandenbeleid, aangezien alle nieuwe sociale woningen op het vlak van energiezuinigheid en duurzaamheid moeten voldoen aan strengere normen dan de algemene wetgeving oplegt. Elke nieuwe sociale huurwoning heeft dan ook een E-80 energiepeil. In de toekomst zal die norm zelfs nog worden aangescherpt in overeenstemming met de algemene maatschappelijke evolutie.

Het proefproject voor passiefwoningen noemt minister Lieten zeer belangrijk, maar ze wijst erop dat dit woningtype belangrijke gevolgen heeft voor gedragingen en acceptatie van bewoners. Op dit moment is de evaluatie van die aspecten aan de gang. Ze zal een belangrijke basis vormen voor het Vlaamse beleid in dit verband.

De heren Martens en Penris kwamen terug op het antwoord van de minister op de opmerkingen van het Rekenhof. De heer *Ludo Sannen*, kabinetschef van minister Van den Bossche, herhaalt dat het programma voor de vervanging van ketels afloopt omdat de meeste al zijn vervangen, terwijl het programma voor kachels wegens gebrek aan succes is stopgezet.

De woonbevak Zeno, waarvan mevrouw Vogels een stand van zaken heeft gevraagd, was een pilootproject dat voortkwam uit de aanbeveling van een studie om via een woonbevak bijkomende sociale huurwoningen ter beschikking te stellen. Voorlopig bestaat het project enkel op papier, deelt minister *Ingrid Lieten* mee. Het zou 100 tot 150 woningen ter beschikking moeten stellen, maar voormalig minister Keulen heeft nog geen uitvoering gegeven aan het ontwerp. Minister Van den Bossche zal het dossier de komende maanden terug opstarten.

Een andere vraag van mevrouw Vogels handelde over de geplande pps-projecten. Die werden opgedeeld in drie percelen. Twee hiervan, namelijk de percelen met gronden in Oost-Vlaanderen, Antwerpen en Limburg, zijn intussen al aanbesteed en grotendeels uitgevoerd. Perceel 2 betrof ongeveer 200 woningen in Vlaams-Brabant. Die aanbestedingsprocedure heeft heel lang aangesleept en is helaas nog niet afgerond, deelt minister Lieten mee. Wel zijn er al goede projecten conform bevonden. Dat er geen verhoging van het budget is ingeschreven, zou de indruk kunnen wekken dat de gunning niet zal doorgaan. Maar indertijd is al een machtiging verleend, die in principe nog kan worden opgenomen, op voorwaarde dat de regering daarover een consensus bereikt. Anderzijds adviseert de VMSW om het project niet te gunnen, aangezien ze de kostprijs 55 percent hoger schat dan bij een normale procedure. Bovendien proberen de betrokkenen de extra financiële risico's af te wentelen op het gewest. Vandaar dat minister Van den Bossche geneigd is om het advies van de VMSW te volgen, weliswaar nadat ze een duidelijk beeld heeft van de alternatieve mogelijkheden om de beschikbare projecten en gronden zo snel mogelijk en zonder extravagante pps-kosten om te zetten in 200 woningen.

Minister Lieten meldt in antwoord op de vraag van mevrouw Heeren dat als basis voor de aanleg van infrastructuur- en omgevingswerken binnen sociale woonprojecten een krediet van ruim 36 miljoen euro voorhanden is. Dat is expliciet opgenomen in artikel 22 van de Vlaamse Wooncode. Daarop wordt het groeipad toegepast dat het Grond- en pandendecreet vooropstelt. De aanleg van de infrastructuur zal dus minstens gelijke tred houden met woningbouw. Op dat vlak verwacht de minister geen budgettaire problemen.

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* merkt nog op dat bouwbedrijven voornamelijk geïnteresseerd zijn in grootschalige projecten. Maar om een sociale mix mogelijk te maken, zijn ook kleinschalige projecten nodig, zeker in binnensteden. Op dit moment snijden de bedrijven vooral de woonuitbreidingsgebieden aan, wat voor de Vlaamse overheid extra kosten meebrengt aangezien die de gronden moet aankopen, de wegen moet aanleggen enzovoort. Mevrouw Van Volcem pleit om systematisch leegstaande woningen in stadscentra aan te kopen, gespreid per wijk. Socialebouwmaatschappijen zouden tot zo'n aanpak moeten worden gestimuleerd.

Minister *Ingrid Lieten* bevestigt dat de sociale mix een belangrijke doelstelling blijft. Hiervoor bestaan verschillende instrumenten. Zo focust het grond- en pandenbeleid op de sociale mix. Weliswaar heeft nog niet elke sociale huisvestingsmaatschappij de cultuur om actief die doelstelling na te streven, erkent de minister, maar de mogelijkheden zijn voorhanden. Ook de ruimtelijke ordening biedt de gemeenten heel wat instrumenten om een beleid in die zin te ontwikkelen. Wat de concrete vraag betreft, wijst minister Lieten op de evenwichtsoefening tussen het streven naar efficiëntiewinst enerzijds en de doelstellingen op het vlak van sociale mix anderzijds. Dat zal zeker een rol spelen in de evaluatie.

De heer *Carl Decaluwe* waarschuwt dat bij fusieoperaties patrimoniumuitwisselingen plaatsvinden waarop de federale overheid belastingen heft. Voormalig federaal minister van Financiën Philippe Maystadt heeft in de jaren negentig gedurende twee jaar dergelijke operaties fiscaal vrijgesteld. Het lid stelt voor om gezien de op stapel staande rationalisaties en fusies, ook nu bij het federale niveau een dergelijke vrijstelling aan te vragen. Minister *Ingrid Lieten* zal die suggestie ter harte nemen.

1.4. Sociale verhuurkantoren

Het verheugt mevrouw *Veerle Heeren* dat de begroting voor de sociale huur zal stijgen. Ze wil weten op welke manier dit ten opzichte van de bouwmaatschappijen kan worden verankerd. Hier is heel wat nieuwe synergie mogelijk, wat een aanzienlijke extra beleidsruimte zou opleveren.

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* noemt het budget voor de sociale verhuurkantoren ontoereikend. Een eigenaar die zijn tweede woning aan een sociaal verhuurkantoor verhuurt, kan een beroep doen op de renovatiepremie. Ook dat helpt meer mensen aan een betaalbare en degelijke woning. In de toekomst verwacht mevrouw Van Volcem dan ook een stijging van de aanvragen, waarvan ze voorspelt dat de begroting die niet zal aankunnen.

Het grond- en pandenbeleid zou wel eens tot gevolg kunnen hebben dat privébouwbedrijven woningen bouwen om ze voor 27 jaar aan sociale verhuurkantoren te verhuren, wat een wezenlijke verhoging van de overheidsbijdragen voor sociale huur zou teweegbrengen. Mevrouw Van Volcem is van oordeel dat de begroting hiermee rekening had moeten houden, zodat die bouwbedrijven ook over de nodige garanties zouden beschikken dat die verhuring ook daadwerkelijk doorgang kan vinden.

De minister wil de hand reiken aan de privéwoonmarkt, constateert mevrouw *Patricia De Waele*. Ze wil die markt inschakelen om kansarmen die niet aan een sociale woning raken, een degelijke woning te bieden. Lovenswaardig, vindt het lid, maar helaas kan het alleen via specifieke structuren. Waarom kunnen we niet alle beschikbare actoren in deze doelstellingen betrekken, oppert ze. Ook de makelaarskantoren zijn perfect in staat om informatie te verstrekken aan mensen die voor de sociale huurmarkt in aanmerking komen. Nu schakelt de overheid daarvoor uitsluitend sociale huurkantoren in, wat de woonmarkt scheeftrekt.

Mevrouw *Mieke Vogels* vraagt de volgende cijfergegevens: het aantal sociale verhuurkantoren, het aantal woningen dat ze verhuren, en de regionale spreiding. Ze vreest dat het systeem over het algemeen vrij goed functioneert behalve in de grote steden, precies de locatie waar de nood het hoogst is.

De kritiek dat het budget voor de sociale verhuurkantoren niet zou volstaan, begrijpt mevrouw *Michèle Hostekint* niet. Die middelen zijn juist met een miljoen euro verhoogd. De stijging wordt berekend op basis van de aangroei van het patrimonium. Belangrijk is in dit verband het nieuwe erkenningsbesluit, dat voormalig minister Keulen al enkele malen heeft aangekondigd. Mevrouw Hostekint informeert naar de timing.

De meeste vragen over de sociale verhuurkantoren wil minister *Ingrid Lieten* beantwoorden naar aanleiding van de bespreking van de beleidsnota's van minister Van den Bossche, die op een later tijdstip in de commissie aan bod zullen komen. Het zijn tenslotte vragen die meer met de beleidsplannen dan de begroting voor 2010 te maken hebben. Op de opmerkingen van mevrouw Van Volcem over de verwachte effecten van het grond- en pandenbeleid antwoordt minister Lieten dat een substantiële uitbreiding van het aanbod aan sociale woningen een absolute prioriteit vormt. Maar de effecten van het betreffende

decreet worden pas vanaf 2011 verwacht en ingeschat. Op dat moment krijgen ze hun weerslag in de begroting.

Mede in verband met het vorige hoofdstuk bevestigt minister Lieten het voornemen van minister Van den Bossche om meer synergie te scheppen tussen de sociale verhuurkantoren en sociale huisvestingsmaatschappijen, wat bij de bespreking van de beleidsnota ongetwijfeld uitgebreid aan bod zal komen. Ten slotte bevestigt de minister dat eigenaars die aan sociale verhuurkantoren verhuren, nog steeds een beroep kunnen doen op de renovatiepremie.

Na het antwoord van de minister stelt mevrouw *Mercedes Van Volcem* een bijkomende vraag: als de gezinssituatie van sociale huurders is veranderd, blijven ze dan recht hebben op dezelfde woning? Als hun kinderen het huis uit zijn, hebben ouders niet meer dezelfde behoefte aan een groot huis. Intussen raken andere gezinnen niet aan een woning die groot genoeg is. Mevrouw Van Volcem stelt voor om in de begroting een fiscale stimulus op te nemen om de sociale bouwmaatschappijen aan te zetten tot een soort rotatiesysteem. Een sociale woning hoeft niet te lang aan dezelfde mensen worden verhuurd.

Mevrouw *Michèle Hostekint* repliceert dat hiervoor helemaal geen fiscale stimulus nodig is. Het Sociale Huurbesluit bepaalt juist dat bij een niet-rationele bezetting van een woning de huurprijs kan worden verhoogd per kamer te veel. Minister Keulen, die aan de basis van het besluit lag, heeft er uitdrukkelijk voor geopteerd om geen fiscaal voordeel in te voeren, maar net de mogelijkheid om te sanctioneren. De heer *Jan Penris* nuanceert dat de bouwmaatschappij niet verplicht is om die sanctie op te leggen. De sanctie wordt in de praktijk zelden of nooit opgelegd, meent de heer *Marc Hendrickx*.

Minister *Ingrid Lieten* bevestigt het antwoord van mevrouw Hostekint, en voegt eraan toe dat het niet zo eenvoudig is om te bepalen hoeveel kamers overbodig zijn, noch om mensen ertoe aan te zetten om het huis te verlaten waarin ze al twintig of meer jaren wonen.

1.5. Huursubsidie

Het budget voor huursubsidies is totaal ontoereikend, vindt mevrouw *Mercedes Van Volcem*. Ze pleit voor een overleg tussen de ministers Van den Bossche en Lieten over de afstemming van hun respectieve bevoegdheden Wonen en Armoedebestrijding. Het Grond- en pandendecreet maakt wel grote bedragen vrij voor de financiering van nieuwbouw, maar intussen zal de wachtlijst voor een sociale woning niet op heel korte termijn verdwijnen en blijft een grote groep mensen aangewezen op de huurmarkt. De gemiddelde wachttijd bedraagt op dit moment vier jaar. De heer Marino Keulen kondigde als voorganger van minister Van den Bossche het initiatief aan om huursubsidies toe te kennen aan wie minstens vijf jaar op de wachtlijst stond. Daarvan vindt mevrouw Van Volcem niets terug in de begroting voor 2010.

De aanbeveling van het Kenniscentrum Wonen om meer huursubsidies toe te kennen en de privéhuurmarkt meer fiscale stimuli aan te reiken, krijgt al evenmin een uitwerking in de begroting, betreurt mevrouw Van Volcem.

Mevrouw *Liesbeth Homans* heeft begrepen dat de basisallocatie NE0 NE217 3431, die toch wel behoorlijk is gestegen van 11 naar 25,5 miljoen euro, ook zal worden aangewend om huursubsidies toe te kennen aan kandidaat-sociale huurders die al vijf jaar op een wachtlijst staan. Ze vraagt of deze mensen dan ook moeten voldoen aan de criteria voor een sociale woning, bijvoorbeeld de bereidheid tonen om Nederlands te leren.

Mevrouw *Mieke Vogels* wil een stand van zaken over de regeling om huursubsidies toe te kennen aan wie al meer dan vijf jaar op een sociale woning wacht. Op een opmerking

van het Rekenhof heeft minister Lieten geantwoord dat de tekorten in het budget voor de renovatiepremie voor een deel zijn bijgepast met het overschot van de huursubsidies. Dat vindt mevrouw Vogels verschrikkelijk: de ergste problemen doen zich uitgerekend op de huurmarkt voor. Het aantal uithuiszettingen neemt jaar na jaar toe. Precies daaraan zouden de huursubsidies moeten verhelpen. Hoe verklaart de minister dat bij een zulke hoge nood de huursubsidies maar niet uitbetaald raken? Minister Van den Bossche heeft aangekondigd het systeem van de huursubsidie nog uit te breiden. Hoeveel is daarvoor precies in de begroting 2010 vooropgesteld, vraagt mevrouw Vogels, en welke garanties biedt de minister dat die subsidies nu ook daadwerkelijk worden toegekend. Om hoeveel huursubsidies zou het concreet moeten gaan?

De huursubsidies vormen een belangrijk instrument in de woonzekerheid, stelt mevrouw *Michèle Hostekint*. Hoewel mevrouw Van Volcem de middelen hiervoor flagrant ontoereikend vindt, wijst mevrouw Hostekint op de opvallende stijging van dit budget: een verdubbeling tot bijna 30 miljoen euro. Hierdoor zullen dus kandidaat-huurders van sociale woningen na vijf jaar op de wachtlijst een huursubsidie kunnen genieten. Minister Keulen heeft daar in de vorige regeerperiode wel de aanzet toe gegeven, maar pas nu raken echt middelen beschikbaar om de doelgroep – de kwetsbaarste groep op de huurmarkt, die vaak in slechte en veel te dure woningen verblijft – meer woonzekerheid te bieden.

Minister *Ingrid Lieten* bevestigt dat minister Keulen de doelgroep heeft uitgebreid zoals hierboven beschreven. De vorige Vlaamse Regering heeft in die zin een ontwerpbesluit goedgekeurd, maar het eigenlijke besluit heeft nooit de regering bereikt voor definitieve goedkeuring. Bij de herverdeling van de budgetten in de begrotingscontrole van 2009 werd het bedrag voor deze doelgroepuitbreiding overgeheveld naar de renovatiepremie.

Minister Van den Bossche beschouwt de aanpak van de privatehuurmarkt als een van de belangrijkste pijlers van haar beleid, laat minister Lieten weten. Daarom heeft ze de budgetten voor 2010 opnieuw opgetrokken om de huursubsidie uit te breiden voor de mensen die lang op een sociale woning moeten wachten. Het oorspronkelijke besluit van de Vlaamse Regering blijft het principiële uitgangspunt, maar zal op een aantal punten worden bijgesteld om de precieze doelgroep te bereiken.

Intussen zijn alle ingediende vragen voor huursubsidie ook gehonoreerd, deelt de minister mee, wat echter nog niet betekent dat het maatschappelijke doel ook is bereikt. Minister Van den Bossche zal hier verder werk van maken, wat bij de bespreking van de beleidsnota ook uitgebreid aan bod kan komen.

Een gemengde werkgroep met vertegenwoordigers van de vastgoedsector, huurdersorganisaties en steden en gemeenten heeft in het voorjaar van 2009 een gezamenlijk voorstel tot uitbreiding van de huursubsidies geformuleerd. Dit voorstel vindt minister Lieten zeer verdienstelijk. Ze is zeer verheugd over de consensus dat er nood is aan ondersteuning van de zwaksten op de woonmarkt. Om verschillende redenen is dit voorstel echter nog niet in beleid omgezet. Zo houdt het een veralgemening van het huursubsidiestelsel in, met het risico op een inflatoir effect. Zo'n stelsel heeft enkel zin als de subsidies worden gekoppeld aan richthuurprijzen. De invoering van die prijzen is echter nog steeds een federale bevoegdheid.

Ten tweede is het voorstel van de gemengde werkgroep ook budgettair niet haalbaar. Het voorstel heeft tot doel de betalingsproblemen van bijna 100.000 huishoudens uit de twee laagste inkomensdecielen op te lossen via huursubsidies. Daarvoor is elk jaar 180 miljoen euro nodig. Momenteel is die budgettaire ruimte niet voorhanden. Wel benadrukt minister Lieten namens haar collega Freya Van den Bossche dat deze de algemene conclusies van de werkgroep erkent, namelijk dat een huursubsidie: (1) tot de lagere-inkomensgroepen moet zijn gericht; (2) het realiseren van het recht op betaalbaar wonen en (3) van het recht

op kwaliteitsvol wonen tot doel moet hebben; (4) een kostenefficiënt stelsel moet zijn; (5) een zo beperkt mogelijk effect van prijsopdrijving moet sorteren; en (6) eenvoudig, transparant en voor de beoogde doelgroep zo toegankelijk mogelijk moet zijn. Minister Van den Bossche is van plan om een stelsel uit te werken dat deze principes eerbiedigt binnen de marges van het beschikbare budget.

Op de vraag van mevrouw Homans antwoordt minister Lieten bevestigend: wie een huursubsidie wil ontvangen omdat hij vijf jaar op de wachtlijst voor een sociale woning staat, moest op het moment van de inschrijving op de wachtlijst ook voldoen aan de inschrijvingsvoorwaarden die gelden in het kader van de sociale huisvestingsmaatschappijen.

1.6. Sociale leningen

Dat het VWF 100 miljoen euro extra ontvangt om meer sociale leningen te kunnen uitreiken, vindt mevrouw *Veerle Heeren* op zich prima, maar dan verwacht ze ook een initiatief ten aanzien van de VMSW. Minister Van den Bossche heeft een audit en een harmonisering aangekondigd van de erkende kredietmaatschappijen. Mevrouw Heeren vermoedt dat een en ander wel eens zou kunnen resulteren in het samenvoegen van alle budgetten voor hypothecaire leningen in één fonds, waarop zowel het VWF als de VMSW een beroep moeten doen, tot het geld plots op blijkt te zijn. Waarom zou alleen het VMSW halverwege het jaar zoiets moeten aankondigen? Mevrouw Heeren betreurt het huidige onderscheid tussen de twee budgetten, zeker omdat het onderscheid tussen de voorwaarden enorm is genivelleerd.

Mevrouw *Liesbeth Homans* vraagt of het ontleenvermogen van de erkende kredietmaatschappijen op hetzelfde niveau van 160 miljoen euro zal blijven of een stijging zal kennen. Het probleem dreigt dat ze op het einde van 2010 hun reserves zullen moeten aanspreken en daardoor moeilijkheden ondervinden om de rentevoet te handhaven. Aan de suggestie van mevrouw Heeren om de waarborg te herleiden tot één fonds, voegt mevrouw Homans de vraag toe om dan ook overal dezelfde rentevoet te hanteren.

Mevrouw *Michèle Hostekint* wijst erop dat er geen besparingen zijn doorgevoerd in de budgetten voor bijzondere leningen en vraagt of de minister dit kan bevestigen.

De heer *Marc Hendrickx* informeert naar de evolutie van de rentevoet die het VWF hanteert. Hoe zal de huidige 2,27 percent evolueren? De heer *Christian Fieremans*, raadgever huisvesting op het kabinet-Van den Bossche, bevestigt dat de gemiddelde rentevoet op dit moment inderdaad 2,27 percent bedraagt. De evolutie hangt af van de marktevolutie.

Op de vraag van mevrouw Heeren antwoordt minister *Ingrid Lieten* dat aan het verhogen van de VMSW-machtigingen voor sociale leningen onvermijdelijk een prijskaartje hangt voor de overheid. Het gaat om ongeveer 18,5 percent. Een verhoging met 100 miljoen euro kost de regering dus 18,5 miljoen euro.

Bij de opmaak van de begroting 2010 ging de regering uit van een constant beleid. Voor het VWF betekent dat eigenlijk een verlaging van de machtiging met 100 miljoen euro, aangezien aan de verhogingen in 2008 en 2009 geen recurrent karakter was toegekend. Maar op het laatste moment besliste de Vlaamse Regering om die verlaging met 100 miljoen euro niet door te voeren. Vanaf nu krijgt de 100 miljoen euro dus wel een recurrent statuut, zodat de volgende vijf jaar de machtiging van het VWF minstens 353 miljoen euro per jaar blijft bedragen. Gezinnen met kinderen kunnen dus zeker bij het VWF terecht.

Voor de VMSW zal de regering nagaan of een gelijkaardige inspanning een haalbare kaart is. Minister Lieten bevestigt dat de Vlaamse Regering een harmonisering van de stelsels voor sociale leningen nastreeft. Op dit moment kunnen gezinnen zowel bij de VMSW

als bij het VWF aankloppen voor een sociale lening met een goedkope rente in functie van hun inkomen en gezinslast. Het vraagt een hele inspanning om te achterhalen tot welke instelling ze zich precies moeten wenden. De twee instanties hanteren verschillende voorwaarden, verschillende intrestvoeten, en verschillende subsidiëringen van bijzondere leningen. De huidige systemen zijn voor overheid noch belanghebbenden transparant. Een evaluatie en harmonisatie van de stelsels is dan ook aangewezen. Onderzoek moet uitwijzen of er efficiëntiewinst mogelijk is door een synergie tussen het aanbod van VMSW en VWF. Het minimumscenario is een geharmoniseerde front office. Een gezin moet dezelfde rentevoet krijgen, ongeacht of het zijn lening afsluit bij het VWF of de VMSW. Een dergelijke evaluatie vergt echter de nodige tijd en moet gebeuren in overleg met de stakeholders, om de oplossingen te vinden die het best beantwoorden aan de vragen en verwachtingen van de beoogde doelgroep.

Wat het leenvermogen betreft, beantwoordt minister Lieten de vraag van mevrouw Homans met de mededeling dat de erkende kredietmaatschappijen in 2010 mogen rekenen op een stijging van 160 miljoen naar 200 miljoen euro. Het VWF behoudt 353 miljoen euro recurrent voor de komende vijf jaar. Voor de VMSW blijft het jaarlijkse leenvermogen van 171 miljoen euro intact. Daarnaast is voor deze maatschappij ook een groeipad vooropgesteld in het kader van het grond- en pandenbeleid.

1.7. Wonen en welzijn

In de begroting voor 2010 vindt mevrouw *Veerle Heeren* niets terug over de combinatie wonen en welzijn. Het lid beseft dat de ministers Van den Bossche en Vandeuren hierover overleg voeren, maar dan verwacht ze van eerstgenoemde ook op zijn minst een minimale inspanning om dit in de begroting te weerspiegelen. De minister van Welzijn heeft zich die inspanning wel getroost. Ook mevrouw *Mieke Vogels* betreurt de afwezigheid van enig budget voor de Denktank Wonen en Welzijn.

Minister *Ingrid Lieten* beaamt dat het thema levenslang wonen niet expliciet in de begroting voorkomt. Dat betekent echter niet dat het beleid er geen aandacht aan besteedt. De beleidsnota van minister Van den Bossche besteedt er wel degelijk aandacht aan, en de minister heeft inderdaad al overleg gepleegd met haar collega van Welzijn.

Minister Lieten wijst in dit verband nog op de middelen die de verbeterings- en aanpassingspremie als vaste waarde in de begroting krijgt. Daarnaast engageert de regering zich om in het najaar van 2010 expliciet aandacht te besteden aan het levenslange wonen in het kader van de afstemming van de verschillende prioriteitenstelsels.

De sociale huisvesting hecht veel belang aan de toegankelijkheid van woningen. Het ABC van de VMSW bevat ter zake een aantal normen, die binnenkort zullen worden geëvalueerd en waar nodig aangepast. Aanpasbaar bouwen is echter niet alleen een zaak van de sociale huisvestingsmaatschappijen, maar van alle nieuwbouwwoningen. Daarom komt er overleg met minister Muyters om dit voor alle nieuwbouwwoningen op te leggen. Ten slotte onderzoeken de ministers van Wonen en Welzijn samen hoe de bevoegdheden beter op elkaar kunnen worden afgestemd.

1.8. Rookmelders

Mevrouw *Veerle Heeren* herinnert eraan dat de sp.a al in 2001 een debat over de rookmelders heeft op gang gebracht. Het bleek echter een hele karwei om over dit toch wel vrij simpele dossier overeenstemming te krijgen in de vorige coalitie. Hoewel brandpreventie een federale bevoegdheid is, is deze maatregel toch aan de gewesten toegewezen. Brussel en Wallonië hebben snel hun verantwoordelijkheid opgenomen, maar in Vlaanderen heeft het decreet acht jaar op zich laten wachten. De vorige minister van Wonen Marino Keulen heeft in zijn laatste begroting wel een eerste aanzet van de uitvoering van dit de-

creet opgenomen, maar de huidige minister begroot er voor 2010 geen euro voor. Op zijn minst was er een symbolisch bedrag nodig. Nu is weliswaar een begrotingsartikel aanwezig, zonder ook maar enige geldelijke invulling. De op zich geringe investering in rookmelders zou, zeker in de privéhuurmarkt waarop per slot van rekening de meest kwetsbare mensen zijn aangewezen, talloze mensenlevens redden. De Raad van State laat er geen twijfel over bestaan dat het aan de gewestelijke overheid is om deze maatregelen te nemen, en mevrouw Heeren betreurt dat de minister dit nalaat: hierdoor blijft een decreet van het Vlaams Parlement zonder gevolg.

Minister *Ingrid Lieten* deelt de vaste intentie mee om de mogelijkheden uit het decreet van 8 mei 2009 uit te voeren en dus binnen de perken van de begrotingskredieten rookmelders ter beschikking te stellen van de gemeenten. De gemeenten die in het kader van het brandpreventiebeleid rookmelders willen aanbrengen, krijgen die toestellen van het Vlaamse Gewest. Op dit moment bereidt het agentschap Wonen-Vlaanderen een stockaanbesteding voor. Voor die aanbesteding er komt, moet de Vlaamse Regering echter de concrete modaliteiten scherp aflijnen in een uitvoeringsbesluit, om de doelgroep optimaal te bereiken.

In de begroting 2010 zijn nu nog geen kredieten ingeschreven, hoewel een concreet voorstel voorlag op de regeringstafel. Ten laatste bij de begrotingscontrole van 2010 zal worden nagegaan hoeveel krediet hiervoor beschikbaar is, en op welke wijze. Het gratis ter beschikking stellen van rookmelders heeft binnen de beleidskredieten hoe dan ook een aanzienlijke financiële weerslag.

1.9. Lokale woonregie

Strategische doelstelling 6 uit de beleidsnota bij het woonbeleid van minister Van den Bossche behelst de versterking van de lokale woonregie.

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* hekelt dat de steden en gemeenten, de overheden die het dichtst bij de bevolking staan, over een te klein budget beschikken om de hun toebedeelde regierol waar te maken. Het lid pleit ter zake voor een enveloppenfinanciering.

Alle Vlaamse steden beschouwen het woonbeleid als hun belangrijkste opdracht, oppert het lid. Toch slaagt minister Van den Bossche er niet in om de horizontale doorwerking, waar ze als minister van Stedenbeleid voor pleit, toe te passen in het woonbeleid waarvoor ze eveneens bevoegd is. Meer dan een vrijblijvend engagement is van het stadscontract niet in de begroting te vinden, dus zeker geen concrete middelen, besluit mevrouw Van Volcem.

Mevrouw *Liesbeth Homans* leest in de beleidsnota dat intergemeentelijke samenwerkingsakkoorden worden aangekondigd, en dat die financieel zullen worden aangemoedigd en ondersteund, maar vindt daarvan geen weerslag in de begroting.

Mevrouw *Mieke Vogels* vraagt of er nu meer of minder middelen zullen zijn om de samenwerking van gemeenten en OCMW's te bevorderen. In het nauwelijks leesbare begrotingsdocument is dat volslagen onduidelijk.

Minister *Ingrid Lieten* antwoordt dat in de begroting voor 2010, net als in die voor 2009, een budget ter beschikking staat van 4,75 miljoen euro voor de ondersteuning van het lokale woonbeleid. Daarvan moet een deel worden gereserveerd voor de eventuele subsidiëring van een tweede projectduur van drie jaar van de drie intergemeentelijke projecten die in september 2007 een subsidie genoten. Deze projecten hebben ten laatste zes maanden voor het einde van hun derde werkingsjaar – 2010 – de gelegenheid om een nieuwe subsidieaanvraag in te dienen. Dat deel wordt geraamd op 1,5 miljoen euro. Ook dan blijft

3,25 miljoen euro beschikbaar voor nieuwe projecten. Op basis van de huidige gemiddelde Vlaamse subsidie per project, komen zeven nieuwe projecten voor dit soort subsidie in aanmerking.

Tot op heden ontvingen al 28 intergemeentelijke projecten een subsidie voor de ondersteuning van het lokale woonbeleid, schetst minister Lieten de situatie. In totaal participeren 146 van de 308 Vlaamse gemeenten in die projecten. De subsidiëeringsduur is drie jaar en kan twee keer met een jaar worden verlengd. De minister zal een lijst van die projecten ter beschikking stellen van de commissie.

Wat de strategische doelstelling 6 betreft: hoewel het uiteraard niet mogelijk zal zijn om alle strategische doelstellingen uit de beleidsnota al meteen in het eerste jaar te realiseren, krijgt deze specifieke doelstelling wel degelijk een weerslag in de begroting van 2010, meldt de minister. Die is onder andere terug te vinden in de budgetten voor de projecten lokaal woonbeleid en voor het Steunpunt Wonen en Ruimte. Bovendien gebeurt de realisatie van die doelstellingen zoveel mogelijk binnen het beschikbare budget. Doordat de degelijke administratie van dit beleidsdomein de evaluatie van bepaalde beleidsinstrumenten op zich kan nemen, is er geen extra budget nodig.

In antwoord op de vraag van mevrouw Van Volcem of in de stadscontracten geld is voorzien voor huisvesting, beklemtoont minister Lieten het belang van dit thema voor de doelstellingen van de stadscontracten. De stadscontracten voor de periode 2007-2012 bestaan uit twee delen: een algemeen gedeelte, identiek voor alle dertien centrumsteden, en een specifiek deel per stad. In het algemene deel is 'wonen in de stad' het thema. In die context is een Vlaams stedelijk overlegforum opgericht, dat de concrete agenda opstelt om in de komende jaren het stedelijk woonbeleid efficiënter te maken. De planning van sommige maar niet alle stadsspecifieke contracten bevat de bouw van woongelegenheden, verduidelijkt de minister. Hoe dan ook betekenen de stadscontracten dat zowel de Vlaamse overheid als de steden zich engageren tot een betere samenwerking en afstemming van procedures, timing en financiering, om de projecten vlotter te kunnen realiseren. Afhankelijk van de vraag, timing en voortgang van een stadsspecifiek contract wordt gezocht naar een afstemming binnen de stedelijke en Vlaamse financiële mogelijkheden en regelgeving. Deze algemene werkwijze geldt overigens voor de toepassing in de steden van alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid, dus net zo goed voor bijvoorbeeld mobiliteit of openbare werken.

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* komt in dit verband terug op haar eerdere vraag over schaalgrootte. Een lokale verankering van een socialebouwmaatschappij levert de lokale overheid een overlegpartner op. Maar een bouwmaatschappij die in een veel ruimer gebied actief is, dwingt de lokale burgemeester of schepen om zijn beleid aan te passen aan de grootste gemene deler van alle betrokken gemeenten, die allemaal in de raad van bestuur zijn vertegenwoordigd.

De cijfergegevens over de steunpunten en alle andere statistisch materiaal dat mevrouw Vogels heeft opgevraagd, zal minister Lieten achteraf aan de commissie bezorgen.

2. Stedelijk beleid

2.1. Vragenronde

De heer *Wim Wienen* vraagt zich af of de begroting voor stedenbeleid wel zal volstaan voor de ambitieuze doelstellingen van minister Van den Bossche. Uiteraard moet er in crisistijden worden bespaard, erkent het lid. Maar ook in 2011 en 2012 verwacht hij niet veel verbetering, omdat ook dan vooral het streven naar een begrotingsevenwicht zal primeren.

Pas in de tweede helft van de regeerperiode zal de Vlaamse Regering over de beleidsruimte beschikken om de ambities uit de beleidsnota waar te maken.

Op zich vindt de heer Wienen de engagementen qua stedelijk beleid positief, bijvoorbeeld dat het Stedenfonds zijn jaarlijkse budgetstijging van 3,5 percent behoudt. Dat is ook niet meer dan het naleven van de – vóór de crisis – aangegane verbintenissen met de steden, vindt het lid. Ook de ondersteuning van stadsvernieuwingsprojecten krijgt meer geld en in 2010 komt er al gelegenheid om nieuwe projecten in te dienen. Er komt ook meer wetenschappelijke ondersteuning, leest de heer Wienen in de toelichting: de gesplitste vastleggingskredieten daarvoor zijn nochtans met 41.000 euro verlaagd, wat in de ordonanceringskredieten slechts gedeeltelijk wordt gecompenseerd met een stijging van 20.000 euro. Toch is het de bedoeling om de Stadsmonitor verder te ontwikkelen en te updaten tegen 2012. Waar moet de financiering dan vandaan komen?

Ondanks de ambitie om met zeer gerichte campagnes de steden positiever voor te stellen, daalt het communicatiebudget, vervolgt de heer Wienen. Ter zake vindt hij ook geen geldelijke referentie aan de plannen om het EU-voorzitterschap hiervoor aan te wenden. De basisallocatie voor communicatie van het stedenbeleid in de begroting voor 2010 bevat 700.000 euro, geen stijging dus ten opzichte van 2008 of 2009. Maar in 2010 moet het budget ook dienen voor de uitvoering van de visitatieronde. Zal die dan geen extra kosten meebrengen die een verhoging van deze basisallocatie zou rechtvaardigen? Of staan er besparingen op andere projecten tegenover?

Een van de belangrijkste hefbomen van het stedenbeleid bestaat in de steun aan originele en innoverende projecten van de steden, leest de heer Wienen. Maar tegelijk ziet het Vlaamse Kenniscentrum Stedenbeleid zijn begroting dalen met 26.000 euro, hoewel het ter zake cruciale taken heeft.

De heer Wienen herhaalt zijn algemene vraag: compromitteren de besparingen de beleidsambities niet?

Ook de heer *Veli Yüksel* is bezorgd of de regering al haar ambities in deze regeerperiode wel zal kunnen realiseren met een Stedenfonds waarvan het jaarlijkse groeipad niet meer dan 3,5 percent bedraagt. Verder roept het lid op om in 2010 de afstemming van het Stedenfonds op het Gemeentefonds te concretiseren.

Welke beleidsruimte is er, gezien de afgenomen middelen voor originele en innoverende projecten, nog voor innovatie in de steden, vraagt de heer Yüksel.

Ten slotte peilt het lid naar de financiering van het grootstedelijk beleid, dat momenteel een federale bevoegdheid is. De heer Yüksel pleit niet meteen voor een regionalisering, maar vraagt welke compensatie mogelijk is voor Vlaanderen aangezien de Vlaamse steden moeten instaan voor de uitwerking van dit federale beleid.

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* herhaalt haar opmerking over het woonbeleid: in de begroting is niets terug te vinden van het stadscontract, wat ze een gemiste kans vindt. De minister van Steden zou alle andere ministers moeten aansturen om in hun beleidsdomein middelen vrij te maken voor de specifieke noden van steden, vervolgt het lid. In Brugge is bijvoorbeeld de mobiliteit een groot probleem. Als een stadscontract voorhanden is, moet dat ook zijn weerslag krijgen in de begroting: anders blijven de contracten zonder gevolg. Het stedenbeleid en de bijhorende budgetten liggen vast voor de periode 2008-2010, erkent mevrouw Van Volcem. Maar precies daarom zijn de stadscontracten zeer nuttig om extra beleidsruimte te creëren.

Een beter beleid voor de steden vergt echter niet altijd een financiële inspanning. De minister van Stedenbeleid zou het initiatief kunnen nemen om een vergadering te beleggen met alle ministers van de Vlaamse Regering en de burgemeesters van Vlaamse centrumsteden. Dat zou de samenwerking tussen stad en gewest bevorderen, ook tussen niet-partijgenoten. In de huidige situatie kunnen burgemeesters veel meer gedaan krijgen in beleidsdomeinen waarvoor een partijgenoot bevoegd is dan in andere beleidsdomeinen.

Een operationele beleidsdoelstelling is de aanwending van het EU-voorzitterschap om de Vlaamse steden in de verf te zetten. Toch is het communicatiebedrag niet verhoogd. Zal de ‘Thuis in de Stad’-campagne moeten inbinden, komt er nog een begrotingsaanpassing of vallen deze campagnes ten laste van de steden zelf, wil mevrouw Van Volcem vernemen.

De strategische doelstellingen zijn zeer nobel, maar hebben steeds betrekking op een ander beleidsdomein. Stedenbeleid bestaat niet op zich, maar heeft steeds betrekking op een ander beleidsdomein, bijvoorbeeld ruimtelijke ordening, woonbeleid en dergelijke. Daarom raadt mevrouw Van Volcem minister Van den Bossche aan om regelmatig de belangen van de steden bij haar collega's te bepleiten.

Stedenbeleid moet veel respect hebben voor de lokale autonomie. Mevrouw Van Volcem waarschuwt de regering om de steden niet te betuttelen maar met het oog op hun specifieke uitdagingen te aanvaarden dat ze zelf hun prioriteiten bepalen. De Stadsmonitor is ter zake een soort bevoogdend evaluatiemiddel. Geen probleem, vindt mevrouw Van Volcem, maar ook een enveloppenfinanciering zou een responsabilisering teweegbrengen.

Een prioriteit in die Stadsmonitor is de kindvriendelijke stad. Vele stedelingen hechten hier ook belang aan, maar een budget heeft mevrouw Van Volcem er niet voor kunnen terugvinden in de begroting.

Mevrouw *Michèle Hostekint* vindt dat de minister een aantal slimme besparingen combineert met een robuust beleid. De zeer gerichte besparingen zijn beperkt tot een aantal niet-essentiële beleidsaspecten. Naast communicatie gaat het om algemene werkingskosten, consultancy en een aantal specifieke posten, geheel in de lijn van de lineaire besparingen die de Vlaamse Regering is overeengekomen. Belangrijk vindt mevrouw Hostekint dat het stijgingspercentage van het Vlaams Stedenfonds behouden blijft. De ‘Thuis in de stad’-prijs behoudt een behoorlijk budget, wat mevrouw Hostekint toejuicht aangezien het initiatief in het verleden een groot enthousiasme heeft kunnen losweken bij bewindslieden, architecten en projectontwikkelaars.

Met 700.000 euro blijft het budget voor algemene werkingskosten, communicatie en vorming van het stedenbeleid op hetzelfde peil als 2009. In 2009 wordt dit aanzienlijke bedrag aangewend voor de masterclass stadsvernieuwing, de website ‘Thuis in de Stad’ en de aankoop van mediaruimte. In 2010 zal een groot deel van het budget naar de visitatieronde bij de dertien Vlaamse centrumsteden gaan. Daarover kreeg mevrouw Hostekint graag een toelichting van de minister.

Op de innoverende projecten in de steden wordt in 2009 niet bespaard, teneinde de aangegane overeenkomsten met de steden te respecteren. In 2010 maakt de minister werk van een inhoudelijk kader. Hoe schat de minister echter de gevolgen in van de besparing van 26.000 euro op deze allocatie, vraagt mevrouw Hostekint.

De besparing voor 2010 op het Kenniscentrum Vlaamse Steden noemt mevrouw Hostekint veeleer bescheiden. Dat is echter niet het geval voor de besparingen op de stadsvernieuwingprojecten: 214.000 euro bij de derde begrotingsaanpassing van 2009 en daarbovenop nog 110.000 euro extra besparing in 2010. Het lid peilt naar de gevolgen voor de steden zelf.

Mevrouw *Liesbeth Homans* heeft drie opmerkingen. De handhaving van de jaarlijkse stijging van het Stedenfondsbudget met 3,5 percent in economisch moeilijke tijden, juicht ook zij toe. Ten tweede wil het lid weten of er geen fiscale of financiële stimuli mogelijk zijn om het wonen in steden aan te moedigen. Ten derde pleit zij, in antwoord op de opmerking van de heer Yüksel, zeer expliciet wel voor een regionalisering van het federale Grootstedenfonds, dat 67 miljoen euro bevat. Een overheveling is niet alleen in het voordeel van de betrokken deelstaat, maar schept ook duidelijkheid voor de gemeenten en steden zelf. Het Vlaams regeringsakkoord bevat zelfs een kleine passus waarin deze regionalisering als een doel wordt aangeduid.

Mevrouw *Mieke Vogels* verzoekt minister Lieten om een lijst van alle onderzoeken op het vlak van stedelijk beleid in 2008 en 2009, zowel die met de kredieten van het Steunpunt Stadsvernieuwing als andere. Welke onderzoeken plant de minister in 2010?

Vlaanderen is eigenlijk één grote stad, vindt mevrouw *Patricia De Waele*. Ze gaat ervan uit dat de dertien centrumsteden zeer tevreden zullen zijn met de zeer aanzienlijke middelen die ze krijgen. Moet daaraan geen resultaatsverbintenis worden gekoppeld? Nu is het onmogelijk voor het Vlaamse Gewest om de besteding van de middelen bij te sturen. Die is zeer ondoorzichtig, en mevrouw De Waele pleit voor een duidelijke link tussen de middelen en de daaraan verbonden doelstellingen. Een van de opdrachten die ze de steden wil meegeven, is fiscaal van aard. Ondanks alle middelen uit het Stedenfonds liggen de gemeentelijke heffingen op de personenbelasting en de opcentiemen op de onroerende voorheffing in de dertien centrumsteden boven het Vlaamse gemiddelde. Hiervoor vraagt mevrouw De Waele aandacht op een analoge manier met het Gemeentefonds. Steden die door het Stedenfonds worden gesteund en tegelijk hoge belastingen innen, passeren eigenlijk twee keer langs de kassa van de belastingbetaler.

Verder pleit mevrouw De Waele voor een maximale implementatie van Europese middelen. Wat we van andere overheden kunnen krijgen, hoeft Vlaanderen niet meer zelf bij te passen. Daarover vindt het lid geen intenties in de begroting.

Van de – weliswaar noodzakelijke – visitatieronde vernam mevrouw De Waele graag de kostprijs. Tot slot bepleit ze de noodzaak aan evaluatie en sturing bij de besteding van overheidsgeld.

2.2. *Antwoorden van de minister*

Minister *Ingrid Lieten* beantwoordt eerst de vragen over de verhouding tussen besparingen en ambities. Eerst wijst ze op de algemene lineaire besparingen van 20 percent op bijvoorbeeld consultancy en communicatie, die minister Van den Bossche al heeft toegelicht. De minister beaamt de stelling van mevrouw Hostekint dat haar collega vooral slimme besparingen heeft doorgevoerd, die geen afbreuk hoeven te doen aan de ambities. Van groot belang is dat het Stedenfonds een stevig groeipad behoudt.

Zowel de heer Wienen als mevrouw Hostekint verwezen naar de 700.000 euro voor vorming en communicatie. Ondanks de moeilijke budgettaire situatie heeft de Vlaamse Regering toegezegd om te blijven investeren in de steden. Dit budget voor horizontale ondersteuning in het kader van het Stedenfonds blijft dan ook integraal behouden. Minister Lieten bevestigt dat in 2010 een belangrijk deel van dat bedrag naar de visitatieronde zal gaan. De minister raamt de kostprijs daarvan op ongeveer 300.000 euro. Ze wijst erop dat dit een eenmalige uitgave is op een recurrent budget. In de nieuwe regeerperiode komt er trouwens maar één visitatieronde in plaats van de vooropgestelde twee. Dat is ook te verantwoorden, gezien de lange tijdsduur van zo'n operatie.

Op de vragen van diverse leden over de stadsvernieuwingsprojecten antwoordt de minister dat ook op dat budget wordt bespaard. Enerzijds komt 214.000 euro uit de toepassing van de nulindexatie van niet-loongebonden uitgaven, en anderzijds een eenmalige extra besparing van 103.000 euro. Desondanks blijft nog altijd 12,538 miljoen euro beschikbaar voor deze ondersteuning. 35 steden, waaronder de VGC, komen in aanmerking voor deze projecten, die een belangrijke hefboom vormen voor de stadsbesturen. Ze maken de projecten financieel draagbaar voor de steden. Daarbij beloont de Vlaamse overheid inspanningen van steden om meer kwaliteit in hun projecten te integreren. In 2010 zal de Vlaamse Regering haar vierde oproep tot indiening van projecten lanceren, kondigt minister Lieten aan. Ze verzekert mevrouw Van Volcem dat de gemeentelijke autonomie daarbij ten volle zal worden gerespecteerd en dat de betrokken steden alle kansen behouden om hun eigen accenten aan te brengen in de projecten.

Wat de studiekosten en budgetten voor onderzoeksoopdrachten betreft – een vraag van mevrouw Vogels – die maken deel uit van een begrotingsartikel met de ontwikkeling van de jaarlijkse actualisatie van de Stadsmonitor. Die actualisatie blijft behouden, verzekert de minister. In overleg met het Kenniscentrum Vlaamse Steden komt er een onderzoeksagenda om na te gaan welke onderzoeken nuttig zijn in de verdere beleidsevaluatie en beleidsvoorbereiding.

Minister Lieten erkent dat op de subsidies voor originele en innoverende projecten in de steden 26.000 euro wordt bespaard, zoals de heer Wienen en mevrouw Hostekint hebben aangegeven. Het saneringspercentage ligt daar inderdaad hoger dan het gemiddelde, maar de minister beklemtoont dat het Vlaamse stedenbeleid zulke initiatieven van gemeenschappen, buurten of verenigingen blijft aanmoedigen als een belangrijke hefboom voor de verbetering van de omgevingsfactoren in een stad. In 2009 is hiervoor 101.000 euro beschikbaar. Voor 2010 wordt dat 75.000 euro. Dan komt er een duidelijk en objectief beleidskader: het geld zal vooral daaraan worden uitgegeven.

In 2007 hebben de dertien Vlaamse centrumsteden de interlokale vereniging Kenniscentrum Vlaamse Steden opgericht, vervolgt de minister. Sinds 2008 wordt jaarlijks een protocol met de Vlaamse overheid afgesloten. Het protocol van 2010 zal resultaatgerichte doelstellingen bevatten. Daarop is in de begroting voor 2010 7000 euro of 5 percent bespaard, in toepassing van de algemene besparingsnorm van de regering. Dat hoeft een realisatie van de doelstellingen niet in de weg te staan, vindt de minister.

De ‘Thuis in de Stad’-prijs, waarnaar de dames Van Volcem en Hostekint informeerden, is uitgegroeid tot een belangrijk instrument in de waardering van de stedelijke zoektocht naar creatieve en effectieve oplossingen voor hun uitdagingen. Hoewel de prijs in 2010 zal worden geëvalueerd in het licht van de Beleidsnota Steden, zal dat jaar ook een beperkte en eenmalige besparing worden doorgevoerd. Hiervan verwacht de minister echter geen negatieve impact op de uitstraling en het succes van de prijs.

Een andere vraag van mevrouw Van Volcem betreft de stadsprojecten en stadscontracten. Minister Lieten vermoedt dat voormalig minister Keulen, die deze initiatieven heeft opgestart, misschien wat te weinig overleg heeft gepleegd met zijn bevoegde collega's zoals de minister van Mobiliteit. De minister bevestigt dat een meer horizontale aanpak nodig is. De aanpak van de verkokering, niet alleen binnen de administratie maar ook tussen de verschillende beleidsdomeinen, is een expliciete doelstelling van het Vlaams regeerakkoord, die de minister van Steden na aan het hart ligt. Iedereen zal het eens zijn over het belang van een horizontale benadering en een gezamenlijke inspanning om de Vlaamse en stedelijke initiatieven op elkaar af te stemmen.

Wat het federale grootstedenbeleid betreft, dat commentaar ontlokte aan de heer Yüksel en mevrouw Homans, deelt minister Lieten mee dat dit project nog tot 2012 voortduurt en

op een federale financiering kan rekenen. Voorlopig heeft de minister geen weet van een overheveling van de taken of financiering in een eventuele staatshervorming.

De opmerking van mevrouw De Waele dat centrumsteden tweemaal langs dezelfde kassa passeren, ontkent de minister. Het gaat niet om dezelfde kassa: het Stedenfonds behoort tot het Vlaamse niveau, de gemeentebelasting tot het lokale niveau. Het heffen van belastingen blijft inherent aan de lokale autonomie, beklemtoont ze. Het is nu eenmaal een democratisch basisprincipe dat iedere overheid zijn eigen belastingen heft en daarvoor aan de kiezer verantwoording aflegt.

2.3. *Replieken*

In de repliekronde lanceert mevrouw *Mercedes Van Volcem* een nieuwe denkpiste. Het stedenbeleid wordt gedragen door het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, dat ook resorteert onder de bevoegdheid voor beter bestuurlijk beleid van minister Geert Bourgeois. Deze plant een onderzoek van de bevoegdheidsverdeling tussen de Vlaamse, provinciale en lokale overheden. Per materie zouden maximum twee niveaus bevoegd mogen zijn. Maar aangezien de dertien centrumsteden 25 percent van de Vlaamse bevolking vertegenwoordigen, suggereert mevrouw Van Volcem om na te gaan of er geen middelen uit het toch wel omvangrijke Provinciefonds naar de steden zouden kunnen gaan. Het is in die context aan minister Van den Bossche om zoveel mogelijk middelen te vrijwaren voor de steden.

Mevrouw *Liesbeth Homans* heeft een bijkomende vraag over het federale Grootstedenfonds. Dat de federale overheid geen aanstalten maakt om een regionalisering aan te bieden, betekent nog niet dat Vlaanderen daar niet op kan aandringen. In het Vlaamse regeerakkoord staat tenslotte dat Vlaanderen zijn bevoegdheden zo ruim mogelijk moet invullen. Als eindelijk nog eens gesprekken op gang komen over een overdracht van bevoegdheden en middelen, komt dit onderwerp zeker in aanmerking. De heer *Marc Hendrickx* treedt deze stelling bij.

Minister *Ingrid Lieten* bevestigt dat de overheveling van het volledige beleid ten aanzien van de steden een Vlaamse prioriteit zal vormen als een nieuwe staatshervorming ter sprake komt. Op de vraag van mevrouw Van Volcem verwijst de minister naar het regeerakkoord. Dat kondigt een onderzoek en dialoog aan over de beperking van elk beleidsdomein tot twee bevoegdheidslagen. De minister verwacht nog een uitgebreid debat in de commissie over het evenwicht tussen de provinciale en stedelijke bevoegdheden.

De heer *Jan Penris*, commissievoorzitter, voegt toe dat de commissie niet alleen het hele stedenbeleid, maar ook de huurwetgeving beschouwt als een materie die snel naar het Vlaamse niveau zou moeten worden overgeheveld.

3. **Energie**

Mevrouw *Tine Eerlingen* constateert een sterke inkomstenstijging in de ontvangsten van het Vlaams Energieagentschap (VEA), vooral op het vlak van de energieprestatieregeling. De regering verwacht in 2010, wanneer de handhaving op kruissnelheid komt, een verdubbeling van de inkomsten ten opzichte van 2009 tot 421.000 euro. Ligt dit aan de verstrenging van de energienorm van E-100 naar E-80? Gaat de regering ervan uit dat die norm niet voor iedereen haalbaar zal zijn? Daarnaast vraagt mevrouw Eerlingen of er ook geld beschikbaar komt voor bijkomende controles.

Aan de uitgavenzijde constateert het lid een verlaging van de informaticakredieten met ongeveer 15 percent. Maar de software van de Energieprestatiedatabank (EPD) staat nog altijd niet op punt en is niet gebruiksvriendelijk. Vandaar dat de budgetverlaging haar ver-

baast, gezien de invoering van de koudebruggen en de verstrenging van de normen voor energieprestatie en binnenklimaat (EPB), die in de software moeten worden geïntegreerd.

Ten slotte heeft mevrouw Eerlingen vragen bij de overdracht van inkomsten aan vzw's: de vzw Cogen voor de ondersteuning van de warmtekrachtkoppeling (wkk), en de vzw Organisatie voor Duurzame Energie Vlaanderen (ODE-Vlaanderen) voor duurzame energiebronnen. Die steun gaat omlaag, hoewel de toelichting juist vermeldt dat de inzet van wkk's een van de efficiëntste manieren is om koolstofdioxide-emissies te reduceren. Waarom dan die verminderde steun, wil het lid weten.

De bijkomende middelen voor de dakisolatiepremie vindt mevrouw Eerlingen een goede zaak.

De heer *Hermes Sanctorum* constateert dat voor het Vlaams Energiebedrijf 200 miljoen euro is ingeschreven in de begroting. Wat zijn ter zake de concrete plannen, vraagt het lid. Verder betreurt ook hij de verminderde overdracht aan de vzw's Cogen en ODE-Vlaanderen. Ten derde verwijst de heer Sanctorum naar basisallocatie LE0 LE403 1211, die onder andere maar niet uitsluitend de toepassing van de flexibele mechanismen uit het Kyoto-protocol regelt. Welk aandeel gaat nu precies naar die toepassing, en hoe worden die middelen dan besteed? Wat is de beleidsvisie op die flexibele mechanismen?

De heer *Carl Decaluwe* vraagt zich af of de begrote middelen wel zullen volstaan voor de doelstellingen uit de beleidsnota.

De budgetverlagingen waarover mevrouw Eerlingen en de heer Sanctorum vragen stelden, situeert minister *Ingrid Lieten* in de algemene lineaire besparingen van de Vlaamse Regering: met 20 percent verlaagde communicatiebudgetten, diverse besparingen van 2 of 5 percent of toepassingen van nulindexatie. De minister is ervan overtuigd dat die besparingen de opdrachten niet compromitteren. In 2010 zal worden gewerkt aan de verdere ontwikkeling en studie van het energiebeleid.

Vervolgens becijfert minister Lieten de dakisolatiepremie: in 2009 bedraagt de uitgave 14,5 miljoen euro. De verwachting voor 2010 bedraagt 25,8 miljoen euro. Daarom is al 10 miljoen euro uit een provisioneel krediet naar deze basisallocatie verplaatst. Zo is in het begin van 2010 een vlotte uitbetaling van de premies gegarandeerd. In de loop van 2010 zullen de resterende nodige middelen bij een begrotingsaanpassing worden overgeheveld. Verder voorziet het Energiefonds in het budget voor de energiepremie voor niet-belastingbetalers. Dit budget zal naar verwachting medio 2010 zijn opgebruikt. De bijhorende budgetbehoefte schat de minister op 6,5 miljoen euro. Ook die zal uit een provisioneel krediet komen.

Wat betreft de vraag van de heer Sanctorum over de flexibele mechanismen: het budget voor die toepassing is verlaagd met 267.000 euro. Maar dit wordt helemaal gecompenseerd met een aanpassing van de huidige betaalkalender, verzekert de minister.

Dan komt de minister tot de vragen van mevrouw Eerlingen over de hogere inkomsteraming van het Vlaamse Energieagentschap. De middelen voor handhaving worden niet verhoogd. De bestaande middelen zullen volstaan, vermoedt de minister. De verhoging van de inkomsten wijt ze aan het feit dat de handhaving van EPB-normen op kruissnelheid zal komen.

Wat het Vlaams Energiebedrijf betreft, overleggen de ministers Van den Bossche en Lieten over de gewenste maatschappelijke effecten. Het gaat om investeringen in energiebesparing, energierecuperatie en alternatieve energieopwekking. Op dit moment bevindt het project zich in de fase van analyse en overleg met de 'stakeholders'. Minister Lieten

verwacht dat dit onderwerp nog zeer uitgebreid aan bod zal komen in de commissie. De heer *Jan Penris*, commissievoorzitter, bevestigt dit.

Mevrouw *Irina De Knop* merkt in het budget voor het Vlaamse Energieagentschap nogal wat vastleggingen voor energieconsulenten en communicatiecampagnes. Voor die campagnes is in 2010 een miljoen euro begroot. Om welke campagnes gaat het? En hoe zullen de vastleggingen voor energieconsulenten evolueren? Hoeveel leningen verstrekt het Fonds voor de Reductie van de Globale Energie, vervolgt mevrouw De Knop.

Minister *Ingrid Lieten* verwijst voor het campagneoverzicht naar de begrotingstoelichting, die onder andere een Maand van de Energiebesparing vermeldt. Ze stelt voor om hierop bij de bespreking van de beleidsnota terug te komen. Wat de FRGE betreft, kan mevrouw De Knop de gegevens bij de federale overheid opvragen. De betreffende basisallocatie in de Vlaamse begroting bepaalt enkel dat de Vlaamse overheid in plaats van de lokale entiteiten de waarborg voor particuliere leningen op zich neemt.

De heer *Carl Decaluwe* informeert naar de voorkeur van minister Lieten in verband met het aandeelhouderschap van het Vlaams Energiebedrijf: Milieuholding of Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV)? Minister *Ingrid Lieten* antwoordt dat de Vlaamse Regering voor PMV opteert.

De heer *Hermes Sanctorum* vraagt dat de minister haar antwoord over de flexibele mechanismen concreter maakt. De heer *Ludo Sannen*, kabinetschef van minister Van den Bossche, antwoordt dat deze bestemming indertijd door de toenmalige minister van Leefmilieu Hilde Crevits aan de basisallocatie is toegevoegd, maar dat er daarvoor nooit enig krediet is opgenomen. Ook volgend jaar zal dit niet gebeuren. Het betreft nu een integrale bevoegdheid van minister Joke Schauvliege.

Wat het Vlaams Energiebedrijf betreft, verbaast het de heer *Hermes Sanctorum* dat er een bedrag in de begroting staat, maar dat de regering nog geen idee heeft wat ze daarmee wil doen. Er is nog steeds geen duidelijkheid hoe het bedrijf er zal uitzien en welke prioriteiten het zal krijgen. Mevrouw *Mercedes Van Volcem* treedt de heer Sanctorum bij. Over het energiebedrijf, dat met veel tromgeroffel is aangekondigd, is heel weinig verduidelijking te vinden in de begroting. De aankondiging van het aandeelhouderschap via de PMV is bijvoorbeeld een primeur. Intussen hebben gemeenten er alle belang bij om de distributietarieven te maximaliseren, terwijl de regulator er alles aan zou moeten doen om die kosten te beperken. Hoe wil de minister die spanning oplossen?

Minister *Ingrid Lieten* begrijpt de gretigheid van de commissie om de bespreking van het Vlaams Energieagentschap aan te vatten. De doelstellingen staan echter duidelijk in het regeerakkoord. Het gaat om de maatschappelijke effecten die ze al heeft beschreven. De PMV heeft intussen al participaties genomen in bedrijven die meewerken aan de realisatie van die doelstellingen. Nu wordt overleg gepleegd met de stakeholders: de gemeentebesturen, de distributiesector, de gebruikers en de industrie. De centrale vraag is welke rol de overheid moet spelen en met welke hefboomen ze een meerwaarde kan creëren. De minister verzoekt de commissie om een beetje geduld tot de beleidsvoorbereiding de eerste indicaties oplevert.

Mevrouw *Tine Eerlingen* vraagt ten slotte wat ze moet verstaan onder 'het op kruissnelheid komen van de EPB-handhaving'. Waren er dan minder controles in 2009? De richtlijnen voor 2009 waren toch dezelfde als die voor 2010?

Aangezien de EPD een professionele applicatie betreft, die niet voor een groot publiek is bestemd, ziet mevrouw Eerlingen niet in wat de lineaire besparing op communicatie daarmee te maken heeft.

Minister *Ingrid Lieten* antwoordt dat bij het net ingevoerde boetesysteem een zekere tolerantie aan de dag werd gelegd om de mensen de kans te bieden zich naar de regels te schikken. Bij een boete op kruissnelheid verdwijnt die tolerantie. Wat de EPD betreft, hebben de besparingen vooral betrekking op de werkingskosten en niet zozeer op de investeringen.

IV. INDICATIEVE STEMMING

De aan de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie toegewezen onderdelen van het ontwerp van decreet houdende derde aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2009 worden indicatief verworpen met zes stemmen tegen zes.

De aan de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie toegewezen onderdelen van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2010 worden indicatief verworpen met zes stemmen tegen zes.

De voorzitter,

Jan PENRIS

De verslaggevers,

Liesbeth HOMANS

Mieke VOGELS

Griet COPPÉ

Wim WIENEN

Tine EERLINGEN

Chris JANSSENS